

CHAPTER I

Oddr hét maðr Qnundarson breiðskeggs, Úlfarssonar, Úlfssonar á Fitjum, Skeggjasonar, Þórissonar hlammanda. Hann bjó á Breiðabólstað í Reykjardal í Borgarfirði. Hann átti þá konu, er Jórunn hét; hon var vitr kona ok vel látin. Þau áttu fjögur börn: sonu tvá vel mannaða ok dætr tvær. Annarr son þeira hét Þóroddr, enn annarr Þórvaldr. Þuríðr hét dóttir Odds, enn önnur Jófríðr. Hann var kallaðr Tungu-Oddr. Eingi var hann kallaðr jafnaðarmaðr.

Torfi hét maðr ok var Valbrandsson, Valþjófssonar, Örlygssonar frá Esjubergi; hann átti Þuríði Tungu-Oddsdóttur; þau bjuggu á qðrum Breiðabólstað.

Arngrímr hét maðr, Helgason, Hognasonar, er út kom með Hrómundi; hann bjó í Norðrtungu; hann var kallaðr Arngrímr goði. Helgi hét son hans.

Blund-Ketill hét maðr, son Geirs hins auðga ór Geirshlíð, Ketilssonar blunds, er Blundsvatn er við kennt. Hann bjó í Qrnólfsdal; þat var nokkuru ofar enn nú stendr boerinn. Var þar mart bæa upp í frá. Hersteinn hét son hans. Blund-Ketill var manna auðgastr ok bezt að sér í fornum sið; hann átti þrjá tigu leigulanda. Hann var hinn vinsælasti maðr í heraðinu.

Þórkell trefill hét maðr; hann var Rauða-Bjarnarson; hann bjó í Svignaskarði fyrir utan Norðrá. Helgi var bróðir Þórkels, er bjó í Hvammi í Norðrárdal. Annarr var Gunnvaldr faðir Þórkels, er átti Helgu, dóttur Þórgeirs á Víðimýri. Þórkell trefill var vitr maðr ok vel vinsæll, stórauðigr at fé.

Þórir hét maðr; hann var snauðr at fé ok eigi mjök vinsæll af alþýðu manna. Hann lagði þat í vana sinn, at hann fór með sumarkaup sitt heraða í milli, ok seldi þat í qðru, er hann keypti í qðru, ok græddist honum brátt fé af kaupum sínum. Ok eitt sinn, er Þórir fór sunnan um heiði, hafði hann með sér hœns í fqr norðr um land, ok seldi þau með qðrum kaupskap, ok því var hann kallaðr Hœnsa-Þórir.

Nú grœðir Þórir svá mikit, at hann kaupir sér land, er at Vatni heitir upp frá Norðrtungu; ok fá vetr hafði hann búit áðr hann gerðist svá mikill auðmaðr, at hann átti undir vel hverjum manni stórfé. Enn þó at honum græddist fé mikit, þá heldust þó óvinsældir hans, þvíat varla var til ópokkasælli maðr enn Hœnsa-Þórir var.

WORDS

4 **mannaða** well brought up, accomplished, mannerly

7 **jafnaðarmaðr** fair-dealing man, one who deals equitably

15 **ofar** higher up, further up

17 **leigulanda** leased land, tenant farmland

21 **stóraudigr** very wealthy

22 **snaudr** poor, destitute

SENSES

4 **látin** *here* well thought of, well regarded (idiom with *vel*)

15 **frá** *here* part of the idiom 'upp í frá', meaning 'further up from there'

15 **í** *here* part of the idiom 'upp í frá', meaning 'further up from there'

23 **sumarkaup** wages or pay earned for summer work

23 **vana** habit, custom

26 **hoens** hens, poultry

26 **kaupskap** trade goods, merchandise; trading

29 **auðmaðr** wealthy man, rich man

30 **stórfé** great wealth, large sum of money

31 **óvinsældir** unpopularity, ill-will

31 **ópokkasælli** unpopular, disliked, ill-favored

19 **útan** *here* together with 'fyrir' forms the compound preposition meaning 'beyond, on the far side of'

21 **trefill** *here* nickname meaning 'the fringe/tatter'

31 **til** *here* with 'vera' forms the idiom 'to exist, be found'

CHAPTER 2

Einn dag gærir Þórir heiman ferð sína ok ríðr í Norðrtungu ok hitti ¹ Arngrím goða ok bauð honum barnfóstr: ‘vil ek taka við Helga syni þínum ok geyma sem ek kann; enn ek vil hafa vináttu þína í mót ok fylgi, til þess at ek nái réttu af mönnum’.

Arngrímr svarar: ‘svá list mér sem lítill höfuðburðr muni mér at þessu ⁵ barnfóstri’.

Þórir svarar: ‘ek vil gefa sveininum hálf fútt, heldr enn ek nái eigi barnfóstrinu; enn þú skalt rétta hluta minn ok vera skyldr til, við hvern sem ek á um’.

Arngrímr svarar: ‘þat ætla ek mála sannast, at neita eigi því, er svá vel er ¹⁰ boðit’.

Fór þá Helgi heim með Þóri, ok heitir þar nú síðan bærin at Helgavatni. Arngrímr veitti Þóri umsjá, ok þykkir þegar ódælla við hann, ok nái hann nú réttu máli af hverjum manni. Græðist honum nú stórmikit fé ok gærist hinn mesti auðmaðr. Helst honum enn óvinsældin. ¹⁵

WORDS

³ **fylgi** support, following, help

⁵ **höfuðburðr** honor or standing to be gained

¹³ **umsjá** care, oversight, supervision

¹³ **ódælla** hard to deal with, overbearing

¹⁴ **stórmikit** very great, huge

¹⁵ **auðmaðr** wealthy man, rich man

¹⁵ **óvinsældin** unpopularity, ill-will

SENSES

² **taka** *here* ‘taka við’ means to take in, receive, or foster (a child)

³ **mót** *here* the phrase ‘í mót’ means ‘in return, in exchange’

⁴ **réttu** *here* used substantively here: ‘justice, one’s due’

CHAPTER 3

Þat var eitt sumar, at skip kom af hafi í Borgarfjörð, ok lögðu þeir eigi inn í ¹ ósinn, enn lögðu útarliga á höfnina. Qrn hét stýrimaðr; hann var vinsæll maðr ok hinn besti kaupdrengr.

Oddr frétti skipkomuna; hann var vanr í fyrra lagi í kaupstefnur at koma ok leggja lag á varning manna, þvíat hann hafði heraðstjórn. Þótti engum dælt ⁵ fyrr at kaupa enn vissi, hvat hann vildi at göra.

Nú hittir hann kaupmenn, ok fréttir eftir, hversu þeir ætla sína ferð, eðr hve skjótar sölur þeir vildu hafa, ok sagði þann vanda, at hann legði lag á varning manna.

Qrn svarar: 'sjálfir ætlum vér at ráða vorri eigu fyrir þér, þvíat þú átt ¹⁰ engan pening með vorum varnaði, ok muntu ráða at sinni eigi meira enn þú mælir'.

Oddr svarar: 'þat grunar mik, at þat gegni þér verr enn mér, ok svá skal ok vera. Er því at lýsa, at vér þönnum öllum mönnum kaup við yðr, at eiga ok svá flutningar allar, svá at ek skal fé af þeim taka, sem yðr veita nokkura ¹⁵ björg; enn ek veit at þér flytist eigi ór höfninni fyrir misgöngin'.

Qrn svarar: 'ráða máttu ummælum þínum, enn eigi látum vér kúgast at heldr'.

Oddr ríðr nú heim, enn Austmenn liggja þar í höfninni, ok gefr þeim eigi í brottu. ²⁰

WORDS

- ² **ósinn** river mouth, estuary
- ² **útarliga** far out, near the outer end
- ³ **kaupdrengr** trader, merchant
- ⁴ **kaupstefnur** market, trading meeting
- ⁴ **skipkomuna** arrival of a ship
- ⁵ **dælt** easy, easy to deal with, familiar
- ⁵ **heraðstjórn** authority or governance over a district
- ¹¹ **meira** more, greater

SENSES

- ⁶ **enn** *here* than, following comparative 'fyrir'
- ⁷ **eftir** *here* 'about, concerning', as in fréttast eftir 'to inquire about'
- ⁸ **lag** *here* 'price, rate', part of the idiom leggja lag á e-t 'to fix a price on something'

IDIOMS

- ¹¹ **sinni** idiom 'at sinni' = 'this time, on this occasion'

- ¹¹ **pening** coin, penny
- ¹¹ **varnaði** goods, wares, cargo
- ¹⁵ **flutningar** conveyance, transport; pleading of a case
- ¹⁶ **björg** help, deliverance, sustenance
- ¹⁶ **misgöngin** the offences or violations that justify keeping the ships in port
- ¹⁷ **kúgast** coerce, force, cow
- ¹⁷ **ummælum** words, statement, pronouncement

- ¹⁰ **fyrir** *here* idiomatic: 'in preference to, rather than' you, not literal spatial 'before'
- ¹⁶ **flytist** *here* move away, depart (reflexive sense)
- ¹⁷ **at** *here* used with 'heldr' to mean 'any the more'
- ¹⁹ **gefr** *here* impersonal use: the wind does not favor their departure

CHAPTER 4

Annan dag eftir reið Hersteinn Blund-Ketilsson út á Nes. Hann fann ¹ Austmenn, er hann reið útan; kannast hann við stýrimann, ok varð vel at skapi.

Qrn sagði Hersteini, hversu mikinn ójafnað Oddr bauð þeim, ‘ok þykkjumst ⁵ vér eigi vita, hversu vér skulum með fara voru máli’.

Þeir talast við um daginn ok at kveldi ríðr Hersteinn heim, ok segir fōður ¹⁰ sínum frá farmönnum ok hvar nú er komit þeira máli.

Blund-Ketill svarar: ‘viðkennumst ek mann þenna at þinni frásögu, at því at ek var með fōður hans, þá er ek var barn, ok hefir ek eigi nýtari dreng fundit ¹⁵ enn hans fōður, ok er þat illa, at hans kosti er þrōngt, ok þat mundi faðir hans ætla, at ek mundi nokkut líta á hans mál, ef hann þyrfti þess við, ok á morgin snemma skaltu ríða út í Hōfn, ok bjóða honum hingat með svá marga menn sem hann vill; enn ef hann vill annat heldr, þá skal flytja hann hvert er hann vill, suðr eða norðr, ok skal ek leggja á allan hug, sem ek hefir fōng á, honum við at hjálpa.’

Hersteinn kvað þat gott ráð ok drengilegt, enn þó er meiri ván, at þarfyrir hafim vér óvingan annarra ‘.’

Blund-Ketill svarar: ‘þar sem vér berum eigi verra mál til enn Oddr, þá kann vera at oss falli þat létt’.

Nú líðr nóttin; enn þegar um morgininn snemma lætr Blund-Ketill safna ²⁰ hrossum ór haga, ok er þá búin ferðin, ok rekr Hersteinn hundrað hrossa í móti kaupmönnum, ok þurfti einkis á bú at biðja. Hann kemr út þangat, ok sagði Erni tillag fōður síns. Qrn kvaðst gjarna þenna kost þiggja vilja, enn kvaðst þó hyggja at þeir fedgar mundi fá óvingan annarra manna fyrir þetta. Hersteinn kvað þá eigi verða farit at því. ²⁵

Qrn mælti: ‘þá skulu hásetar mínir flytja sik í önnur heruð, ok er þó ærit í ábyrgð, þóat vér sém eigi allir í einu heraði’.

Hersteinn flytr nú Qrn heim með sér ok varning hans, ok skilst eigi fyrr við enn allir kaupmenn eru í burtu, ok búit um skip ok öllu til skila komit. Blund-Ketill tekr æfarvel við Qrni; sat hann þar í góðum fagnaði; komu nú ³⁰ tíðindi þessi fyrir Odd, hvat Blund-Ketill hefir ráðs tekit; ok tala menn nú um, at hann hafi sýnt sik í mótgangi við hann.

Oddr svarar: ‘kalla má þat svá, enn þar er sá maðr, er bæði er vinsæll ok kappsamr, ok vil ek enn vera láta svá búit’.

Ok er nú kyrrt. ³⁵

WORDS

- 2 **kannast** he became acquainted with / took to (the captain)
 4 **ójafnað** injustice, unfairness
 7 **farþonnum** seafarer, travelling merchant
 8 **frásögu** narrative, story, account
 8 **viðkennumst** to acknowledge, recognize
 9 **nýtari** useful, capable, worthy
 10 **þröngt** narrow, tight, crowded
 11 **nokkut** somewhat, a little
 12 **morgin** the phrase 'á morgin' idiomatically means 'tomorrow' rather than literal 'morning'
 15 **hjálpa** help, aid, assist
 16 **drengilegt** manly, valiant
 16 **þarfyrr** for that, on that account
 17 **óvingan** enmity, hostility, unfriendliness
 18 **verra** worse
 19 **létt** light, easy; cheerful
 23 **tillag** contribution, support, advice
 26 **cerit** ample, sufficient, plenty of
 27 **ábyrgð** responsibility, risk
 29 **skila** put in order, settled (idiom: til skila komit)
 30 **fagnaði** good hospitality, warm reception
 30 **æfarvel** very well, exceedingly
 32 **mótgangi** opposition, hostility
 34 **kappsamr** eager, competitive, vehement

SENSES

- 5 **fara** *here* used with 'með' to mean 'deal with, handle'
 5 **með** *here* part of phrasal verb 'fara með' = to deal with, handle
 7 **komit** *here* used idiomatically of a situation having reached a certain point, i.e. how matters now stand
 11 **við** *here* particle completing the idiom 'þurfa e-s við' (to need something)
 13 **annat** *here* meaning 'something else' i.e. a different course of action
 16 **er** *here* used impersonally: 'there is'
 18 **enn** *here* than, after a comparative
 18 **til** *here* used adverbially with 'bera mál til' = to press a case as far/strongly
 25 **farit** *here* used impersonally: 'be carried out, happen'
 25 **því** *here* 'at því' = 'on that account, in that matter'
 30 **í** *here* indicates location: 'in'
 31 **tekit** *here* made a decision (idiom: taka ráðs)

IDIOMS

- 3 **skapi** idiom 'verða vel at skapi' = to be well-pleased, to take a liking to

CHAPTER 5

Sumar þetta var lítill grasvøxtr, ok eigi góðr fyrir því, at lítt þornaði, ok varð¹ alllítil heybjörg manna.

Blund-Ketill fór um haustit til landseta sinna, ok segir, at hann vill heyleigur hafa á öllum løndum sínum: ‘eigum vér margt fé at fódra, enn hey fást lítil; ek vil ok ráða fyrir, hversu miklu slátrað er í haust á hverju búi allra⁵ minna landseta, ok mun þá vel hlýða’.

Nú líðr sumar af hendi ok kemr vetr, ok er snemma nauðamikill norðr um Hlíðina, enn viðrbúningr lítill; fellr mǫnnum þungt. Ferr svá fram um jól; ok er Þorri kemr, þá ekr hart at mǫnnum, ok eru margir þá upptefdir.

Ok at kveldi eins dags kemr landseti Blund-Ketils, ok segir sik vera í¹⁰ heyproti, ok krefr órlausna.

Bóndi svarar: ‘hverju gegnir þat? ek þóttumst svá til ætla á hausti, at ek hugða at vel mundi hlýða’.

Sjá svarar: at færra var slátrat enn hann sagði fyrir.

Blund-Ketill mælti: ‘vit skulum eiga kaup saman; ek mun leysa þik ór¹⁵ vandræði þessu um sinn, enn þú seg þetta engum manni, þvíat ek vil eigi venja menn upp á mik, allrahelst síðan þér hafit þó eigi haft mín tillög’.

Sá fór heim ok sagði sínum vin, at Blund-Ketill sé afbragð annarra manna í öllum viðskiftum, ok kvað hann sik ór vandræði leyst hafa; enn sá sagði sínum vin, ok verðr þat svo víst um alt heraðit.²⁰

Líðr stund ok kemr Góí; þá koma tveir landsetar hans ok segja sik heybrota.

Blund-Ketill svarar: ‘illa hafit þér gert, at þér hafit afbrugðit mínum ráðum, þvíat þat er þann veg, þóat vér hafim nú hey mikil, þá hǫfum vér ok fé því fleira; nú ef ek miðla yðr, þá hefi ek ekki til míns fjár; er nú hér um at kjósa’.

Þeir ala á málit ok tjá vesöld sína, enn honum þótti hǫrmuligt at heyra þeira²⁵ veinan, ok lét reka heim fjóra tigu hrossa ok hundrað, ok lét drepa fjóra tigu hrossa, þau er verst voru, enn gaf landsetum sínum þat fód, sem hrossunum var ætlat áðr; fara þeir heim fegnir.

Vetrinn gørist því verri sem meir leiðá, ok verðr ørkola fyrir mǫrgum.

WORDS

- ¹ **grasvøxtr** growth of grass
¹ **þornaði** dry up, become dry
² **alllítill** very small, very slight
² **heybjörg** hay-supply, hay yield
⁴ **fóðra** to feed, fodder (livestock)
⁴ **heyleigur** hay-rent, rent paid in hay
⁵ **slátrað** slaughter, butcher
⁷ **naudamikill** harsh, severe (of weather/conditions)
⁸ **viðrbúningr** preparation, provision
⁹ **uppteffdir** worn out, finished off (by the cold)
¹¹ **heyþroti** hay shortage, lack of hay
¹¹ **krefr** demand, claim, require
¹¹ **órlausna** solution, remedy, help
¹⁷ **allrahelst** especially, most of all
¹⁷ **tillog** contribution, support, advice
¹⁸ **afbragð** outstanding one, one surpassing others
¹⁹ **viðskiftum** dealings, transactions
²¹ **heyprota** having run out of hay, lacking hay
²² **afbrugðit** to deviate from, depart from
²⁴ **midla** share resources with you
²⁵ **hormuligt** grievous, sad, doleful
²⁵ **vesöld** misery, wretchedness, hardship
²⁶ **veinan** wailing, howling
²⁷ **fóðr** fodder
²⁹ **gørist** to become
²⁹ **ørkola** impersonal construction: 'people run short of fuel'

SENSES

- ¹ **at** *here* completes causal conjunction 'fyrir því at' = 'because'
¹ **fyrir** *here* part of causal phrase 'fyrir því at' meaning 'because'
¹ **því** *here* part of causal phrase 'fyrir því at' meaning 'because'
⁸ **fellr** *here* seems, weighs (idiomatic: things weigh heavily on)
¹² **til** *here* part of idiom 'ætla til' – to arrange/provide for
¹⁴ **Sjá** *here* used here as 'he, this man'
¹⁴ **enn** *here* than (comparative)
¹⁴ **færra** *here* comparative: fewer (animals)
¹⁶ **sinn** *here* 'um sinn' = for once, for the time being
¹⁶ **um** *here* used with 'sinn' to mean 'for once, this time'
¹⁷ **haft** *here* past participle used with 'hafa' to form the perfect: 'have had'
¹⁷ **síðan** *here* introduces a causal/temporal clause: 'since'
¹⁷ **á** *here* 'venja upp á' = to accustom (someone) to rely on
²¹ **hans** *here* his (possessive genitive)
²³ **því** *here* used adverbially before comparative: 'so much more'
²⁴ **um** *here* forms idiom 'er um at kjósa' = there is a choice to be made
²⁵ **á** *here* part of idiom 'ala á' = press/harp on
²⁹ **fyrir** *here* marks those affected: 'for many (people)'
²⁹ **á** *here* with 'líða': 'wore on, advanced' (of the season)
²⁹ **því** *here* correlative with 'sem': 'the worse... the more (it advanced)'

CHAPTER 6

Nú kemr einmánuðr, ok koma tveir landsetar Blund-Ketils. Þeir áttu hótí¹ helst sér nokkura kosti í fémunum, enn þó voru þeir nú í heyþroti ok biðja hann órlausna. Hann svarar þá, ok kveðst eigi til hafa, enda lést hann eigi vilja drepa fleira fé. Þeir fréttu, ef hann viti nokkura þá menn, er hey hefði til sálu. Hann kveðst eigi víst vita. Þeir sækja fast eftir, ok segja nú, at fé þeira⁵ muni deya, ef þeir fá enga hjálp af honum.

Hann sagði þat af sjálfs dáðnm orðit hafa; ‘enn sagt er mér, at Hoensa-Þórir muni hafa hey til sálu’.

Þeir svara: ‘Af honum munu vér ekki fá, nema þú farir með oss, ok mun hann þá þegar selja, ef þú gengr í vörslu fyrir oss um kaupin’.¹⁰

Hann svarar: ‘Þat má ek göra, at fara með yðr; enn þat er sannligt, at þeir seli, er til hafa’.

Þeir fara snemma um morgininn, ok var á norðan strykr sá ok heldr kaldr. Þórir bóndi var úti staddr í þat mund, sér mennina fara at garði, gengr inn síðan ok rekr aftr hurð ok lætr fyrir loku; ferr til dagverðar.¹⁵

Nú er drepit á dyr.

Sveinninn Helgi tekr til orða: ‘Gakktu út, fóstri, þvíat menn munu vilja hitta þik’.

Þórir kveðst mundu matast fyrst, enn sveinninn hleypr undan borðum, ok gengr til hurðar, ok heilsar þeim vel, er komnir voru. Blund-Ketill spurði,²⁰ hvárt Þórir væri inni. Hann sagði at svá var. ‘Bið þú hann útgöngu’, sagði hann.

Sveinninn gærði svá, ok sagði, at Blund-Ketill var kominn úti, ok vildi hitta hann.

Þórir svaraði: ‘Af hverju mun Blund-Ketill draga nasirnar; kynligt, ef hann²⁵ ferr at góðu; ekki eyrindi á ek við hann’.

Sveinninn ferr ok sagði, at Þórir vildi eigi útganga. ‘Já’, sagði Blund-Ketill, ‘þá skulum vér innganga’.

Þeir ganga til stofu, ok er þeim heilsat, enn Þórir þagði. ‘Svá er viðvaxit’, segir Blund-Ketill, ‘at vér viljum kaupa hey at þér, Þórir’.³⁰

Þórir svarar: ‘eigi er mér þitt fé betra enn mitt’.

Blund-Ketill mælti: ‘ýmist veitir þat’.

Þórir svarar: ‘hví ertu í heyþroti, auðigr maðr?’ Blund-Ketill segir: ‘eigi er ek greiðliga í heyþroti, ok fala ek fyrir landseta mína, er þurfa þykkjast órlausna; vilda ek gjarnan fá þeim, ef til væri’. ‘Þat muntu eiga allra³⁵ heimilast at veita oðrum þitt enn eigi mitt’, sagði Þórir.

Blund-Ketill svarar: ‘eigi skulum vér gjafar at biðja; lát Odd ok Arngrím gera verð fyrir þína hönd, enn þar á ofan vil ek gefa þér gjafir’.

Þórir kveðst eigi hey til hafa at selja, ‘enda vil ek eigi selja’.

Þá gengr Blund-Ketill út ok þeir félagar ok sveinninn með þeim. 40

Þá tekr Blund-Ketill til orða: ‘hvárt er heldr, at fóstri þinn hefir engin hey til sölu, eðr vill hann eigi selja?’ Sveinninn svarar: ‘hefir hann víst, ef hann vill’.

Blund-Ketill mælti: ‘fylgdu oss þangat til sem heyin eru’. Hann gørir svá. Nú gørir Blund-Ketill fóðr til fjár Þóris, ok hugðist svá at, þó at algæfta væri til alþingis, at þó mundi afganga fimm stakkar; ok eftir þetta ganga þeir inn. 45

Blund-Ketill mælti: ‘svá hyggst mér at, Þórir, um heykost þinn, at góðr fengr mun afganga, þóat fé þínu öllu sé inni gefit til alþingis, ok vil ek þat kaupa’.

Þórir svarar: ‘hvat skal ek þá hafa annan vetr, ef þá er slíkr vetr eðr verri?’

Blund-Ketill svarar: ‘göra mun ek þér þann kost, at fá þér jafnmikinn kost í 50 heyum í sumar, ok þó at engu verri, ok fœra í garða þína’.

Þórir svarar: ‘ef þér hafit nú yðr eigi heybjörg, hvat munu þér þá heldr hafa í sumar; enn veit ek, at er sá ríkismunr okkar, at þú munt taka mega hey fyrir mér, ef þú vill’.

Blund-Ketill svarar: ‘eigi er þann veg upp at taka; þat veistu, at silfr gengr í 55 allar skuldir hér á landi, ok gef ek þér þat við’.

Þórir svarar: ‘eigi vil ek silfr þitt’. ‘Þá tak þú þvílíka vöru, sem þeir göra til handa þér, Oddr ok Arngrímr’. ‘Fátt er hér verkmanna’, segir Þórir, ‘enn ek nenni lítt ferðum, ok vil ek eigi vasast í slíku’.

Blund-Ketill svarar: ‘þá skal ek láta fœra þér heim’. 60

Þórir mælti: ‘eigi hefi ek húsakost til þess, at órvænt sé at eigi spillist’.

Blund-Ketill svarar: ‘ek skal fá til húðir, ok búa um svá at vel sé’.

Þórir svarar: ‘eigi vil ek spark annarra manna í húsum mínum’.

Blund-Ketill svarar: ‘þá skal vera hjá oss í vetr, ok mun ek varðveita.’ Veit ek gjálgrun þína ‘, segir Þórir,’ ok vil ek engu við þik kaupa ‘. 65

Blund-Ketill mælti: ‘þá mun fara verr, ok munu vér alt at einu hafa heyit, þóat þú bannir, enn leggja verð í staðinn, ok njóta þess at vér erum fleiri’.

Þá þagnar Þórir ok gørir eigi gott í skapi. Blund-Ketill lætr taka reip ok binda heyit. Eftir þat hefja þeir upp klyfjar ok bera í burt heyit; enn ætla vel til alls fjár. 70

WORDS

- 1 **hóti** used with the following words to mean 'only rather, to some slight degree'
- 2 **fémunum** property, wealth, riches
- 2 **heyproti** shortage of hay
- 3 **órlausna** solution, remedy, help
- 6 **hjálp** help, assistance
- 7 **dáðnm** deed, feat
- 10 **vörslu** act as guarantor/surety
- 11 **sannligt** likely, plausible; fitting
- 13 **strykr** gust, squall of wind
- 14 **staddir** situated, placed (in a condition)
- 15 **dagverðar** day-meal, breakfast, midday meal
- 15 **loku** bolt, latch
- 19 **matast** feed; (refl.) take a meal
- 21 **útgöngu** going out, exit
- 25 **kynligt** strange, odd
- 25 **nasirnar** nostril; nose
- 28 **innganga** to go in, enter
- 29 **viðvaxit** to grow, increase; come to pass (impers. svá er viðvaxit 'so it has come about')
- 34 **greiðliga** readily, easily
- 35 **gjarnan** eagerly, willingly

SENSES

- 2 **helst** *here* superlative used adverbially: 'at most, at best'
- 3 **til** *here* to spare, in reserve (idiom 'hafa til')
- 5 **eftir** *here* used with 'sækja' to mean press for, urge
- 5 **þeira** *here* their (possessive genitive)
- 7 **af** *here* expresses cause/manner: 'by, through'
- 13 **á** *here* used with 'nórðan' to form the phrase 'from the north'
- 16 **drepi** *here* knocking on the door (idiom: drepa á dyrr)
- 17 **Gakktu** *here* go (imperative, with enclitic þú)
- 21 **Bíð** *here* ask (imperative)
- 26 **góðu** *here* idiomatic: 'acting with good intent'
- 29 **heilsat** *here* were greeted (impersonal passive)
- 32 **veitir** *here* turns out, happens (impersonal)
- 33 **ertu** *here* contracted with enclitic þú ('you'): 'are you'
- 35 **allra** *here* genitive plural intensifying the superlative 'most of all'
- 35 **muntu** *here* contracted form containing the enclitic pronoun þú 'you'
- 38 **ofan** *here* forms idiom 'over and above that'
- 38 **á** *here* in the idiom 'þar á ofan' meaning 'in addition to that'
- 40 **þeir** *here* used with 'félagar' idiomatically to mean 'he and his companions'
- 43 **sem** *here* introduces relative clause meaning 'where'
- 43 **til** *here* paired with 'sem' to mean 'to the place where'
- 44 **at** *here* forms 'þó at' = although
- 44 **görir** *here* sets about, deals with (Þórir's fodder)

IDIOMS

- 36 **heimilast** most fully entitled or free to do something
- 45 **stakkar** cloak, short cape
- 46 **heykost** quality or stock of hay
- 47 **afganga** to be left over, remain as surplus
- 47 **fengr** catch, booty, provisions
- 49 **verri** worse
- 51 **foera** bring, convey
- 52 **heybjörg** hay-supply, hay yield
- 53 **rikismunr** difference in power or rank
- 56 **skuldir** debt
- 58 **verkmanna** workman, labourer
- 59 **vasast** meddle, bustle about, get involved in
- 61 **húsakost** space or facilities in the house
- 61 **órvænt** hopeless, beyond doubt
- 62 **húðir** hide, skin (of an animal)
- 63 **spark** the noise or bustle of others walking about
- 65 **gjálgrun** deceitful or flattering words meant to persuade
- 68 **reip** rope
- 68 **þagnar** fall silent, become quiet
- 51 **engu** *here* used adverbially: 'in no way, not at all'
- 51 **í** *here* used in time phrase 'í sumar' = this summer
- 52 **yðr** *here* dative of interest, 'for yourselves'
- 53 **sumar** *here* in the phrase 'í sumar', meaning 'this (coming) summer'
- 55 **taka** *here* in idiom 'taka upp' meaning to begin, start something
- 55 **upp** *here* part of the phrase 'taka upp' meaning to begin or undertake something
- 55 **veistu** *here* contracted form of 'veizt þú' — 'you know'
- 56 **við** *here* 'in addition, as well'
- 58 **Fátt** *here* used substantively: 'there are few (workmen)'
- 58 **segir** *here* historical present, 'says'
- 62 **um** *here* used with 'búa' as a phrasal verb meaning to cover or wrap
- 64 **í** *here* part of the idiom 'í vetr' meaning 'this (coming) winter'
- 65 **engu** *here* used adverbially: 'not at all'
- 66 **alt** *here* part of idiom 'allt at einu' meaning 'all the same, nevertheless'
- 66 **at** *here* part of idiom 'allt at einu' meaning 'nevertheless'
- 66 **einu** *here* part of idiom 'allt at einu' meaning 'nevertheless'
- 67 **staðinn** *here* 'í staðinn' = instead, in its place
- 67 **í** *here* part of idiom 'í staðinn' meaning 'instead'
- 68 **görir** *here* used idiomatically with 'skap' meaning 'to feel/behave'
- 69 **í** *here* paired with 'brott' to form the adverbial phrase 'away'

25 **draga** to wrinkle/draw up the nostrils, i.e. to sniff
or make a face in suspicion or disapproval
41 **tekr** idiom 'taka til orða' = 'began to speak'

58 **handa** idiomatic phrase 'til handa' meaning 'for,
on behalf of'

CHAPTER 7

Nú skal segja, hvat Þórir hefst at; hann býr heiman ferð sína ok Helgi fóstri hans með honum. Þeir ríða í Nordrtungu, ok var þar tekit við þeim afarvel. Spurði Arngrímr tíðenda.

Þórir svarar: 'ekki hefir ek nú nýligra spurt enn ránit'. 'Hvat var ránit?' sagði Arngrímr. 5

Þórir svarar: 'Blund-Ketill hefir rænt mik ǫllum heyjum, svá at eigi ætla forkost eftir nautum í kǫldu veðri'. 'Er svá, Helgi', segir Arngrímr. 'Engu gegnir þat', segir Helgi; 'fór Blund-Ketill vel með sínu máli'; sagði Helgi þá, hversu farit hafði með þeim.

Þá sagði Arngrímr: 'Þat var líkara; betr er þat hey komit, at hann hefir, enn hitt er fúnar fyrir þér'. 10

Þórir svarar: 'illu heilli bauð ek þér barnfóstr; skal oss aldri þat illbýli gørt, at oss sé hér tilgangr at heldr, ok at vorr hlutr sé rétt, ok eru slíkt firrn mikil'.

Arngrímr svarar: 'þat var þegar ófyrirsynju, þvíat ek ætla þat vondum manni at duga sem þú ert'. 15

Þórir svarar: 'eigi er ek orðsjúkr maðr, enn illa uni ek, at þú launar svo mína gørð, eðr þat þóat menn ræna mik, þvíat eigi er þetta síðr frá þér tekit'.

Ok skildust við svá búit.

Ríðr Þórir á burt ok kom á Breiðabólsstað, ok heilsar Oddr honum vel ok spyr tíðinda. 'Ekki hefir ek nýligra frétt enn ránit'. 'Hvat ráni var þat?' sagði 20
Oddr.

Þórir svarar: 'Blund-Ketill tók hey mín ǫll, svá at ek er nú með ǫllu óbirgr; vilda ek gjarna hafa þína ásjá; enn þetta mál kemr ok til þín, þarsem þú ert forráðsmaðr héraðsins, at rétta þat sem rangt er gørt, ok máttu þat áminnast, at hann gørðist þinn fjandmaðr'. 25

Oddr spurði: 'er svá, Helgi?' Hann sagði, at Þórir affærði stórmjök; greinir nú alt, hversu fór. Oddr svarar: 'eigi vil ek mér afskifta; munda ek svá hafa gørt, ef ek þyrfta'.

Þórir svarar: 'satt er þat, er mælt er, at spyrja er best til voligra þegna', ok 'án er illt um gengi, nema heiman hafi'. 30

Ríðr Þórir í burt við svá búit ok Helgi með honum, ok ferr heim ok unir illa við.

WORDS

- 2 **afarvel** very well
 4 **nýligra** comparative, agreeing with 'ekki': 'more recent (news)'
 6 **rænt** deprived me of
 7 **forkost** provision, sustenance, fodder
 11 **fúnar** rot, decay
 12 **illbýli** ill deed, wickedness, cruelty
 13 **fírn** monstrous thing, outrage, wonder
 13 **tilgangr** purpose, intent, motive
 13 **vorr** our
 14 **vondum** bad, wicked, wretched
 14 **ófyrisynju** without due cause, needlessly
 16 **orðsjúkr** easily offended by words, touchy, quarrelsome about talk
 22 **óbirgr** unprovided, unsupplied, lacking provisions

SENSES

- 2 **við** *here* forms idiom 'taka við e-m' = to receive, welcome
 2 **í** *here* denotes motion into a place: 'to'
 4 **ekki** *here* used as the object of 'spurt': 'nothing'
 4 **enn** *here* introduces comparison: 'than'
 4 **spurt** *here* supine form with 'hefi': 'have heard'
 7 **Engu** *here* used adverbially: 'in nothing' i.e. 'it amounts to nothing'
 12 **heilli** *here* in the set phrase 'illu heilli', meaning 'with bad luck, unluckily'
 12 **illu** *here* part of fixed idiom 'illu heilli' = 'unluckily'

IDIOMS

- 8 **fór** 'fared, dealt with' (his case)
 8 **gegnir** 'that means/amounts to nothing'
 18 **búit** idiom 'svá búit' = 'matters standing thus', i.e. leaving things as they were

- 23 **þarsem** since, seeing that
 24 **forráðsmaðr** administrator, chief, person in charge
 24 **rangt** wrong, unjust; crooked
 25 **fjandmaðr** enemy, foe
 25 **áminnast** call to mind, remember
 26 **affærði** misappropriated or made off with much
 26 **greinir** the narrative now relates
 26 **stórmjök** very greatly, exceedingly
 27 **afskifta** to deprive of one's due share, treat unfairly
 29 **voligra** wretched, unfortunate
 29 **þegna** free man, subject, liegeman
 30 **gengi** luck, fortune, success

- 13 **at** *here* part of the idiom 'at heldr', meaning 'all the more'
 19 **á** *here* part of idiom 'á braut' meaning 'away'
 20 **ráni** *here* used with 'hvat' to ask what kind of robbery/outrage
 24 **máttu** *here* contains enclitic 'þú' (you): 'you may'
 29 **mælt** *here* is said (passive with 'er')
 31 **búit** *here* as part of the idiom 'svá búit', meaning 'things being thus'
 31 **í** *here* with 'brott', forms the phrase 'away'
 32 **við** *here* used absolutely: 'is displeased with it/the situation'

- 22 **öllu** idiom 'með öllu' means 'entirely, completely'
 31 **við** idiom 'við svá búit' = leaving matters as they stood

CHAPTER 8

Þórvaldr son Tungu-Odds hafði útkomit um sumarit fyrir norðan land, ok¹ þar vistaðist hann um vetrinn. Hann fór norðan, er leið at sumri á fund fōður síns, ok gisti um nótt í Norðrtungu í góðum beina.

Sá maðr var þar fyrir á gistingu, er Víðfari hét; hann var reikunarmaðr; hljóp hann á milli landshorna; hann var frændi Þóris náinn ok áþekkr honum í⁵ skapmunum.

Þetta sama kveld tekr Víðfari fōt sín ok stökk á burt, ok létti eigi fyrr enn hann kemr til Þóris.

Hann tekr við honum báðum hōndum. ‘Veit ek ok, at nōkkut gott mun mér leiða af þinni kvomu’.¹⁰

Hann svarar: ‘gørast mætti þat, þvíat nú er Þórvaldr Oddsson kominn í Norðrtungu ok er þar nú á gistingu’.

Þórir svarar: ‘þat vissa ek at sjá, at mér mundi nōkkut gott at hōndum koma, þvíat mér varð allgott við, er ek sá þik’.

Nú líðr nóttin af hendi, ok þegar um morguninn ríðr Þórir ok þeir fōstrar í¹⁵ Norðrtungu, er þar fjōldi manna kominn, ok var sveininum gefit seturúm, enn Þórir reikar á gólfinu.

Þat getr Þórvaldr at líta, er hann sitr á pallinum ok þeir Arngrímr, ok tōluðu sín á milli. ‘Hverr er sá maðr, er reikar um gólfit?’ segir Þórvaldr.

Arngrímr svarar: ‘hann er barnfóstri minn’. ‘Já’, segir Þórvaldr, ‘hví skal²⁰ honum eigi rúm gefast?’ Arngrímr kvað hann eigi varða. ‘Eigi skal svo vera’, sagði Þórvaldr, ok lætr kalla hann til sín, ok gefr honum rúm at sitja hjá sér; spyrjast síðan almæltra tíðinda.

Þórir segir: ‘raun var þetta, er Blund-Ketill rænti mik’.

Þórvaldr spurði: ‘er sætst á?’. ‘Fjarri ferr um þat’, segir Þórir. ‘Hví gegnir þat,²⁵ Arngrímr’, sagði Þórvaldr, ‘at þér hōfðingjar látit þá skōmm framfara?’ Arngrímr svarar: ‘lýgr hann mestan hlut frá, ok er alllítit tilhaft’. ‘Var þat þó satt, at hann hafði heyit’, segir Þórvaldr. ‘Hafði hann víst’, segir Arngrímr. ‘Bærr er hverr at ráða sínu’, sagði Þórvaldr, ‘ok kemr honum fyrir lítit vinfengi við þik, ef hann skal þó undir fótum troðinn’.³⁰

Þórir mælti: ‘allvel líst mér á þik, Þórvaldr, ok svá segir mér hugr um, at þú munir nōkkut leiðrétta mitt mál’.

Þórvaldr mælti: ‘ek hefir lítit traust undir mér’.

Þórir mælti: ‘ek vil gefa þér fé mitt hálft til þess at þú réttir málit, ok hafir annathvort sektir eðr sjálfðœmi, svoat óvinir mínir siti eigi yfir mínu’.³⁵

Arngrímr mælti: ‘gør eigi þetta, Þórvaldr, þvíat eigi er góðum dreng at duga, þar sem hann er; enn þú átt við þann um, er bæði er vitr ok vel at sér ok at

öllu vinsæll'. 'Sé ek', segir Þórvaldr, 'at þér leikr ofund á, ef ek tek við fé hans, ok anntu mér þess eigi'.

Þórir mælti: 'svo er at hyggja, Þórvaldr, at fé mitt mun reynast frítt, ok aðrir ⁴⁰ menn vitu, at mér er eigi fé goldit víða fyrir mitt eigin'.

Arngrímr mælti: 'letja vil ek þik enn, Þórvaldr, at þú takir við máli þessu, enn þú munt göra sem þér líkar; uggir mik at mikit hljótist af'.

Þórvaldr svarar: 'eigi mun ek neita fjárviðtökunni'.

Nú handsalar Þórir honum fé sitt hálf, ok þar með málit á hendr Blund- ⁴⁵ Katli.

Arngrímr mælti þá enn: 'hversu ætlar þú með at fara máli þessu?' Þórvaldr svarar: 'ek mun fara fyrst á fund fœður míns, ok hyggja þaðan at ráðum'.

Þórir mælti: 'eigi hugnar mér þat; vil ek eigi hinkr; hefir ek mikit til unnit, ok vil ek þegar á morgin láta fara ok stefna Blund-Katli'. ⁵⁰

Þórvaldr svarar: 'þetta mun vera reyndar, at þú munt vera engi gæfumaðr, ok illt mun af þér hljótast; enn svá mun nú vera verða'.

Ok binda þeir Þórir, at hittast á ákvednum stað um morgininn.

WORDS

- 1 **út komit** to arrive (from abroad), land, come ashore
 2 **vistaðist** provide with lodging or food; take lodging
 4 **reikunarmaðr** wanderer, vagrant
 5 **landshorna** corner or region of a land
 5 **náinn** near, closely related
 5 **áþekkr** similar, like
 6 **skapmunum** temperament, disposition
 7 **föt** garment, clothing; vessel
 7 **stækkr** spring, spurt, leap
 16 **seturúm** seat, place to sit
 17 **gólfinu** floor
 17 **reikar** wander, stroll, roam
 20 **barnfóstri** foster-father
 23 **almæltra** spoken by all, common talk
 24 **rænti** rob, plunder
 26 **framfara** to progress, come about, take place
 27 **alllittit** very small, very slight
 27 **lýgr** lie, tell a falsehood

SENSES

- 1 **fyrir** *here* in the phrase 'fyrir norðan land', meaning 'off the north coast of the country'
 2 **fund** *here* to visit/meet (idiom: á fund e-s)
 5 **á** *here* part of the phrase 'á milli' meaning 'between'
 7 **enn** *here* introduces a clause of time: 'until'
 15 **fóstrar** *here* refers to Þórir's foster-brothers accompanying him
 15 **þeir** *here* used with following noun to mean 'he and his companions'
 19 **sín** *here* among themselves (with 'á milli')
 21 **varða** *here* used impersonally: 'it did not matter/concern him'
 24 **raun** *here* used here to mean 'the truth' or 'a fact'
 25 **sætst** *here* used impersonally: 'has a settlement been reached'
 25 **á** *here* part of the phrase 'sættast á' meaning to agree/settle on something
 31 **á** *here* used with 'lízt' to mean 'like the look of'
 33 **undir** *here* used idiomatically: 'confidence in oneself'
 34 **þess** *here* used with 'at' to introduce a purpose clause: 'for this, that...' = 'in order that'
 37 **um** *here* expletive particle before relative clause, roughly 'that one whom'

IDIOMS

- 13 **høndum** 'come to hand' = happen, befall
 13 **koma** 'koma at höndum' = to happen, befall
 14 **við** idiomatic 'verða allgott við' = to feel very glad
 15 **hendi** idiomatic phrase 'líða af hendi' means to pass by, elapse
 25 **Fjarri** 'that is far from being so'

- 27 **tilhaft** to have as pretext, allege as cause
 28 **heyit** wage, carry on (a fight)
 30 **troðinn** tread, trample
 32 **leiðfretta** set right, settle, correct
 32 **nókkut** somewhat, a little
 35 **sektir** outlawry, guilt
 35 **sjálfðœmi** right to decide one's own compensation, self-judgment
 37 **sér** himself, herself, itself (reflexive)
 38 **öfund** envy, ill will
 40 **fritt** free from legal claims or debts
 41 **eigin** own
 43 **uggir** impersonal construction: 'it worries/troubles me'
 44 **fjárviðtökunni** receiving or acceptance of property/money
 49 **hinkr** delay, hesitation
 49 **hugnar** please, be to one's liking
 51 **gæfumaðr** lucky man, man of good fortune
 51 **reyndar** indeed, in truth
 53 **álkvedhum** appointed, fixed, agreed upon

- 37 **átt** *here* 'átt við' = 'have to deal with'
 38 **á** *here* part of idiom 'leika á' meaning to be felt/suspected
 39 **anntu** *here* contracted form 'annt þú' — you do not grant/allow
 39 **þess** *here* refers to the matter just mentioned, object of 'unna'
 45 **hendr** *here* in idiom 'á hendr' meaning 'against' someone in a legal claim
 45 **með** *here* forms idiom 'þar með' meaning 'along with that'
 45 **þar** *here* used with 'með' to mean 'in addition'
 47 **fara** *here* to deal with, handle (in the phrase 'fara með')
 48 **fund** *here* used in idiom 'fara á fund e-s' meaning to go visit or meet someone
 49 **til** *here* used with 'unnit' (vinna til) meaning 'earned, deserved'
 50 **á** *here* marks the coming time: 'in the morning'
 52 **verða** *here* used with 'vera' for emphasis, meaning 'must come to be'
 53 **binda** *here* 'agree, resolve'
 53 **þeir** *here* used with a proper name to mean 'Þórir and his companions'

- 29 **fyrir** 'to amount to (little)'
 37 **at** idiom 'vel at sér' = 'well-accomplished, capable'
 38 **leikr** 'e-m leikr e-t á' = something is felt or suspected by someone
 45 **á** idiomatic 'á hendr' meaning 'against' (legal claim)

CHAPTER 9

Þegar snemma um morgininn ríðr Þórvaldr ok Arngrímr með honum með¹ þrjá tigu manna; hittu þeir Þóri, ok var hann við þriðja mann; þar var Helgi Arngrímsson ok Víðfari frændi Þóris.

Þórvaldr mælti: ‘hví ertu svá fámennr?’ Hann svarar: ‘ek vissa, at þik mundi eigi lið skorta’.⁵

Þeir ríða nú upp eftir hlíðinni. Mannferðin var sén af bæunum ok hleypir hverr af sínum bæ; þykkist sá best hafa er fyrst kemr til Blund-Ketils, ok er þar margt manna fyrir. Þeir Þórvaldr ríða at garði, ok stíga þar af hestum sínum ok ganga heim at bænum.

Þegar Blund-Ketill sér þetta, gengr hann móti þeim ok býðr þeim þar at¹⁰ þiggja allan greiða.

Þórvaldr mælti: ‘annat er erindi hingat enn eta mat; ek vil vita, hverju þú vilt svara fyrir mál þat, er þú tókt upp hey Þóris’.

Blund-Ketill svarar: ‘slíku þér sem honum; gør einn fyrir svá mikit sem þér líkar, ok þó skal ek gefa þér gjafir ofan á, því betri ok meiri sem þú ert meira¹⁵ verðr enn Þórir, ok svá mikinn skal ek þinn sóma gøra, at þat sé allra manna mál, at þú sér vel scemdr af’.

Þórvaldr þagnar, ok þótti vel boðit.

Þórir svarar þá: ‘eigi er þetta at þiggja, ok þarf eigi at hugsa um þat; löngu átta ek þenna kost, ok kalla ek mér lið eigi veitt, þó at slíkt sé, ok til lítils²⁰ kom mér at gefa þér fé mitt’.

Þá mælti Þórvaldr: ‘hvat viltu þá gøra fyrir lög málsstaðinn?’ Blund-Ketill mælti: ‘eigi annat enn þú gørir ok einn skapar slíkt er þú vilt’.

Þá svarar Þórvaldr: ‘svá list mér sem engi sé annarr á gørr enn at stefna’.

Hann stefnir þá Blund-Katli um rán ok nefnir sér votta, ok hefir þau orð ok²⁵ umkvæði sem hann fekk frekust haft.

Nú snýr Blund-Ketill heim at húsum, ok mætir austmanninum Erni, er hann gekk at varnaði sínum.

Qrn spurði: ‘ertu sárr, bóndi, er þú ert svá rauðr sem blóð?’ Hann svarar: ‘eigi em ek sárr, enn eigi er þetta betra; þau orð eru tölud við mik, sem aldri hafa³⁰ áðr tölud verit; ek er kallaðr þjófr ok ransmaðr’.

Qrn tekr boga sinn ok lætr koma or á streng, ok kemr þá út í því þeir stigu á bak. Hann skaut ok varð maðr fyrir, ok lætr sigast niðr af hestinum, ok var þat Helgi, son Arngríms goða. Þeir hlaupa at honum.

Þórir otar sér fram milli manna, ok hratt mǫnnum frá sér ok biðr gefa sér³⁵ rúm; þvíat mér mun mest umhugat ‘.

Hann laut at Helga niðr, ok var hann þá dauðr.

Þórir mælti: ‘er lítill mátrinn, fóstri minn?’ Þórir réttist þá frá honum, ok mælti: ‘talaði sveinninn við mik; sagði hann tysvar hit sama, þetta hérna: “brenni, brenni Blund-Ketill inni”.’

40

Arngrímr svarar þá: ‘nú fór sem mik varði, at oft hlýtr illt af illum, ok grunaði mik at mikit illt mundi af þér hljótask, Þórir, ok eigi veit ek hvat sveinninn hefir sagt, þóat þú fleiprir eitthvert; enn þó er eigi ólíkligt, at slíkt verði gørt; hófst þetta mál illa; kann ok vera at svá lúkist’.

Þórir svarar: ‘eiga þykki mér þú nokkut nauðsynligra enn ávíta mik’.

45

Þeir Arngrímr ríða nú burt undir skógarnef eitt, ok stíga þar af hestum, ok eru nú þar til þess at náttar. Enn Blund-Ketill þakkar monnum vel sitt liðsinni ok bað hvern mann ríða heimleiðis sem bezt gegndi.

WORDS

- 4 **fámennt** with few men, thinly manned
 11 **greiða** help, assistance; furtherance, settlement (of a matter)
 17 **soemdr** honour, treat with respect; befit
 18 **pagnar** fall silent, become quiet
 19 **longu** long ago, long since
 22 **lögmaðlsstaðinn** place of legal assembly, law-place
 25 **votta** witness
 26 **frekust** fierce, harsh, severe
 26 **umkvæði** wording, terms (of an accusation)
 27 **moetir** meet, encounter
 28 **varnaði** goods, wares, cargo
 30 **betra** better
 31 **ránsmáðr** robber, plunderer
 31 **þjófr** thief
 32 **boga** bow

SENSES

- 2 **tígu** *here* used with 'þrjá' to mean 'thirty'
 2 **þriðja** *here* used in the idiom 'við þriðja mann', meaning accompanied by two others
 4 **ertu** *here* contracted with þú, 'are you'
 8 **þeir** *here* used with a name: 'Thorvald and his companions'
 10 **móti** *here* used with gengr to mean 'went to meet them'
 13 **upp** *here* part of the phrasal verb 'taka upp' meaning to take away or carry off
 15 **meira** *here* adverbial use with 'verðr': worth more
 15 **því** *here* used with comparative: 'því...sem' = 'the more... as'
 20 **lítills** *here* amounted to little (idiomatic phrase 'til lítills')
 21 **kom** *here* turned out, resulted (idiomatic: kom til lítills = came to little avail)
 24 **list** *here* impersonal construction: 'it seems to me'

IDIOMS

- 15 **á** idiom 'ofan á' = in addition, on top of that

- 32 **streng** string, cord, rope
 32 **or** arrow
 33 **sígastr** slide down (from the horse)
 35 **otar** push, thrust forward
 36 **umhugar** it will matter to me most / I will care most
 38 **mátttrinn** might, strength; health
 39 **hérna** here
 39 **tysvar** twice
 43 **fleiprir** babble, talk nonsense
 43 **ólíklegt** unlikely
 45 **naudsynligra** necessary, urgent
 45 **ávita** reprove, rebuke
 46 **skógarnef** tongue of woodland projecting from a forest
 47 **náttar** grow dark, become night (impersonal)
 48 **heimleiðis** homewards

- 24 **á** *here* intensifying particle with comparative 'gerr': 'more so'
 26 **fekk** *here* managed to (with 'haft' forming a periphrastic 'was able to have')
 26 **haft** *here* supine form completing the periphrastic 'fekk haft' = 'managed to have'
 29 **er** *here* causal: 'since'
 29 **ertu** *here* 'Ertu' = 'ert þú', are you
 32 **koma** *here* together with 'lætr' means 'shoots' (nocks and looses the arrow)
 32 **því** *here* in the phrase 'í því er' = 'just as, at the moment when'
 40 **brenni** *here* used optatively as a curse: 'may he be burned'
 46 **þeir** *here* used with a personal name: 'Arngrímur and his men/companions'
 48 **best** *here* superlative form: best
 33 **fyrir** idiom meaning to be struck or hit, i.e. 'a man was in the way (and was hit)'

CHAPTER 10

Svá er sagt, at þegar er náttaði, ríða þeir Þórvaldr at böenum í Qrnólfsdal; ¹ voru þar þá allir menn í svefni. Þeir draga viðarkost at böenum ok slá í eldi. Vakna þeir Blund-Ketill eigi fyrr enn húsin loguðu yfir þeim. Blund-Ketill spurði, hverir þar kveikti svá heitan eld? Þórir sagði, hverir voru. Blund-Ketill frétti, ef nokkut skyldi ná sáttum. Þórir sagði, at eingi er kostur annarr ⁵ enn brenna. Þeir skiljast nú eigi fyrr við, enn hvert mannsbarn er þar inni brunnit.

Hersteinn son Blund-Ketils hafði farit um kveldit til fóstura síns, er Þórbjörn hét ok var kallaðr stígandi. Þat er mælt, at Þórbjörn væri eigi allr jafnan, þar sem hann var sénn. ¹⁰

Hersteinn vaknar um morgininn, ok spurði, hvárt fósturi hans vekti?

Hann kveðst vaka; 'eðr hvat viltu?' 'Mik dreymdi at mér þótti', segir Hersteinn, 'sem faðir minn gengi hér inn, ok loguðu um hann klæðin öll, ok allr þótti mér sem hann væri eldr einn'.

Þeir standa upp ok ganga út, ok sjá skjótt logann. Þeir taka vápn sín, ok fara ¹⁵ hvatliga, ok voru þá allir menn á burtu, er þeir komu þar.

Hersteinn mælti: 'hér eru vordín hǫrmulig tíðindi, eðr hvat er nú til ráða?' Þórbjörn svarar: 'nú skal neyta þess boðs, er Tungu-Oddr hefir oft mælt, at ek skyldi til hans koma, ef ek þyrfti nokkurs við'.

Hersteinn svarar: 'eigi þykki mér þat vænligt'. ²⁰

Enn þó fara þeir ok koma á Breiðabólstað ok kalla út Odd. Hann gengr út ok tekr við þeim vel, ok spurði tíðinda. Þeir sögðu slík sem vordín voru. Hann lætr illa yfir.

Þórbjörn karl tekr þá til orða: 'á þá léið er, Oddr bóndi', sagði hann, 'at þú hefir heitit mér ásjá þinni, ok vil ek nú til þess taka, at þú leggir til nokkur ²⁵ góð ráð ok komir til'.

Oddr kvaðst svá gera mundu. Ríða þeir nú í Qrnólfsdal ok koma þar fyrir dag; voru þá fallin húsin ok fólksaðr mjök eldrinn. Nú ríðr Oddr at húsi einu, því er eigi var brunnit; hann seilst til birkrafts eins ok kippir burt ór húsinu; ríðr síðan andsælis um húsin með logandi brandinn, ok mælti: 'hér ³⁰ nem ek mér land, fyrir því at hér sé ek nú eigi bygðan bólstað; heyr þat vottar, þeir er hjá eru'.

Hann keyrir síðan hestinn ok ríðr í burt.

Hersteinn mælti: 'hvat er nú til ráða? eigi reyndist þessi vel'.

Þórbjörn mælti: 'þegi þú, ef þú mátt, hvat sem í gørist'. ³⁵

Hersteinn svarar, ok kvaðst þat eina talat hafa, er eigi var við of.

Útibúr var óbrunnit, þar sem varningr austmanns var inni ok mikit fé

annat.

Í þessu hverfr Þórbjörn karl. Nú lítr Hersteinn heim til bæarins, ok sér útibúrit opit ok út borit féit, enn øngan sér hann manninn. Þar eru bundnar ⁴⁰ klyfjar; þar næst heyrir hann hark mikit í túnit; sér nú at heim eru rekin hross öll, þau er faðir hans hafði átt, sauðir ok naut ór fjósi ok allt gangandi fé; síðan eru klyfjar upp hafðar, ok því næst öllu á ferð snúit, ok allt fémætt í burt foert.

Hersteinn víkr nú eftir, ok sér at Þórbjörn karl rekr féit. Þeir snúa leið sinni ⁴⁵ ofan eftir heraði í Stafholtstungur, ok svo út yfir Nordrá.

WORDS

¹ náttarði grow dark, become night (impersonal)	²⁸ fölskaðr die down, turn to ashes (of fire)
² viðarkost pile of wood, woodpile	²⁹ birkiraftr birch rafter, birch pole
³ loguðu burn, blaze, flame	²⁹ seilist reach, stretch out (for something)
⁴ heitan hot	³⁰ andsoelis a ritual act of claiming land by riding counterclockwise around it
⁴ kveikti kindle, light	³¹ bólstaðr dwelling, farmstead
⁵ eingi no, none, not any	³² vottar witness
⁶ mannsbarn human being, child of man	³⁴ reyndist prove to be, turn out
¹⁵ logann flame, fire	³⁷ óbrunnit unburnt
¹⁶ hvatliga quickly, briskly, boldly	⁴⁰ opit open
¹⁷ hørmulig grievous, sad, doleful	⁴¹ hark noise, din, tumult
¹⁸ neyta use, make use of, enjoy	⁴³ fémætt valuable, worth money
²⁰ vænligt promising, likely; handsome	⁴⁴ foert bring, convey

SENSES

¹ sagt <i>here</i> it is said, it is told (impersonal passive)	²⁵ þess <i>here</i> used in phrase 'til þess at' = 'in order that'
¹ þeir <i>here</i> 'þeir Þorvaldr' = Þorvaldr and his companions	³¹ fyrir <i>here</i> part of the causal phrase 'fyrir því at' meaning 'because'
³ enn <i>here</i> with <i>fyrir</i> forms the phrase 'fyrir en' meaning 'until, before'	³¹ heyri <i>here</i> let the witnesses hear (subjunctive of command)
⁶ við <i>here</i> elliptical: 'go away from it' (i.e. leave the burning house)	³¹ því <i>here</i> forms part of the causal conjunction 'fyrir því at' = because
⁹ Þat <i>here</i> impersonal subject, 'it'	³³ í <i>here</i> used with 'brott' to mean 'away'
¹² dreymdi <i>here</i> impersonal: 'I dreamed'	³⁴ ráða <i>here</i> idiomatic phrase 'til ráða' means 'to be done' or 'what course to take'
¹² viltu <i>here</i> contraction of 'vilt þú' — 'do you want'	³⁵ hvat <i>here</i> whatever (with 'sem')
¹⁴ allr <i>here</i> used adverbially: 'entirely, wholly'	³⁵ sem <i>here</i> forms 'whatever' with preceding 'hvat'
¹⁴ einn <i>here</i> 'nothing but' fire	³⁶ eina <i>here</i> used substantively meaning 'only that'
¹⁷ ráða <i>here</i> as in 'what is to be done'	³⁹ karl <i>here</i> used as an epithet: 'old Thorbjörn'
¹⁸ skal <i>here</i> impersonal use, referring to the speaker's intended action	⁴³ hafðar <i>here</i> 'hafa upp' = to load up (onto pack animals)
²² tekr <i>here</i> forms phrase with <i>við</i> : to receive, welcome	⁴³ næst <i>here</i> 'því næst' idiom = next
²³ yfir <i>here</i> used with <i>láta illa</i> to mean 'complain about it'	⁴³ snúit <i>here</i> 'snúa e-u á ferð' = set something in motion, prepare for departure
²⁵ taka <i>here</i> undertake, proceed (idiomatic with <i>til þess</i>)	⁴³ því <i>here</i> 'því næst' = 'next, thereupon'

IDIOMS

¹⁹ við idiomatic particle completing 'þurfa e-s við' meaning 'to need something'	³⁶ við idiom 'vera við of' = to be excessive, exaggerated
²⁴ á 'á þá leið' = 'in this way'	

CHAPTER II

Sauðamaðr Þórkels trefils ór Svignaskarði gekk þenna morgin at fé sínu; ¹ hann sér hvar þeir fara ok reka allskyns fénað.

Hann segir þetta Þórkeli; enn hann svarar: ‘veit ek hverju gegna muni; þat munu vera Þverhlíðingar vinir mínir; þeir hafa vetrarnauð mikla ok munu þeir reka hingat fé sitt; skal þeim þat heimilt; ek hefi hey ærin; eru hér ok ⁵ nógar jarðir útifé’.

Hann gekk út, er þeir komu í tún, ok fagnar þeim ok býðr allan greiða slíkan sem þeir vilja þegit hafa. Varla náðu þeir at stíga af baki; svá var bóndi beinn við þá.

Þórbjörn mælti: ‘mikit er nú um beina þinn, ok væri mikit undir at þú ¹⁰ efndir þetta alt vel, er þú hefir heitit okkr’. ‘Veit ek erindi þitt’, segir Þórkell, ‘at féit mun hér skulu eftir vera, ok skortir hér eigi jörð nóga ok góða’.

Þórbjörn mælti: ‘þiggja munu vit þat’.

Þá víkr hann Þórkeli hjá húsunum ok mælti: ‘tíðindi mikil eru at segja’.

Þórkell spurði, hver þau væri. ‘Blund-Ketill bóndi var brendr inni í nótt’, ¹⁵ sagði Þórbjörn. ‘Hverir gørðu þat níðingsverk?’ sagði Þórkell.

Þórbjörn sagði þá allt sem farit hafði; ‘ok þarf Hersteinn nú þinna heillaráða’.

Þórkell mælti: ‘eigi þætti mér ráðit, hvárt ek mundi svá skjótt á boð brugðist hafa, ef ek hefði þetta vitat fyrr; enn mínum ráðum vil ek nú láta fram fara, ²⁰ ok fõrum nú til matar fyrst’. Þeir játtuðu því. Þórkell trefill var þá mjök fámáligr ok nõkkut hugsi, ok er þeir voru mettir, lætr hann taka hesta þeira. Síðan taka þeir vápn sín ok stíga á bak. Ríðr Þórkell fyrir þann dag, ok mælti áðr, at vel skyldi geyma fjárins í haganum, enn gefa vel því sem inni var.

Þeir ríða nú út á Skógarströnd á Gunnarsstaði; þat er innarlíga á Ströndinni. ²⁵ Þar bjó sá maðr er Gunnarr hét ok var Hlífarson, mikill maðr ok sterkr ok hinn mesti garpr. Hann átti systur Þórðar gellis, er Helga hét. Gunnarr átti tvær døtr; hét önnur Jófríðr, enn önnur Þuríðr.

Þeir koma þar síð dags ok stíga af baki fyrir ofan hús; vindr var á norðan ok heldr kalt. Þórkell gengr at dyrum ok klappar, enn húskarl gengr til hurðar, ³⁰ ok heilsar vel þeim sem kominn var, ok spyrr hverr hann væri.

Þórkell kvað hann eigi vita mundu at gørr, þóat hann segði honum; ok bið Gunnarr útganga ‘.’

Hann kvað Gunnar kominn í rekkju. Hann biðr hann segja, at maðr vill hitta hann. ³⁵

Húskarl gørir svo, gengr inn ok segir Gunnari, at maðr vill hitta hann. Gunnarr spurði, hverr hann væri.

Húskarl kvaðst þat eigi vita, ‘enn mikill er hann vexti’.

Gunnarr mælti: ‘far þú ok seg honum, at hann sé hér í nátt.’

Húskarl ferr ok gørir sem Gunnarr bauð, enn Þórkell kvaðst eigi vilja þiggja⁴⁰ boð af þrælum, heldr at bónda sjálfum.

Húskarl segir at þat væri sannligra; ‘enn eigi hefir Gunnarr vana til þess at standa upp um nætr.’

Gerðu annathvært ‘, sagði húskarl,’ at þú far á burt eðr gakk inn ok ver hér í nátt ‘. Gerðu annathvært ‘, segir Þórkell,’ at þú rek erindi duganda, eðr ek⁴⁵ rek sverðshjoltin á nasir þér ‘.

Húskarl hleypr inn, ok rekr aftr hurðina. Gunnarr spurði, hví hann færi svá óðliga.

Hann sagðist eigi vildu tala fleira við hinn komna mann; ‘þvíat hann er mjök hastorðr’.⁵⁰

Gunnarr reis þá upp ok gekk út í túnit, hann var í skyrtu ok línbrókum, mottul yfir sér ok svarta skó á fótum, sverð í hendi. Hann fagnar vel Þórkeli ok biðr hann inn ganga. Hann segir at þeir voru fleiri saman.

Gunnarr gengr út í túnit, enn Þórkell þrífr í hurðarhringinn ok rekr aftr hurðina. Þeir ganga þá á bak húsunum. Gunnarr heilsar þeim.⁵⁵

Þórkell sagði: ‘setjumst vér niðr, þvíat vér eigum margt at tala við þik, Gunnarr’. Þeir göra svá; setjast niðr á tvær hendr honum, ok svá nær, at þeir sátu á skikkjunni, er Gunnarr hafði yfir sér.

Þórkell mælti þá: ‘svá er háttat, Gunnarr bóndi, at hér er sá maðr í ferð með mér, er Hersteinn heitir, son Blund-Ketils; er eigi því erendi at leynd, at⁶⁰ hann vill biðja dóttur þinnar Þuríðar; hefi ek ok fyrir þessa sök með honum farit, at ek vilda eigi at þú vísaðir manninum frá, þvíat mér sýnist þetta happaráð hit mesta; þykki mér ok miklu varðá, at eigi sé óvirt þetta mál ok mín tillog, eðr seint svarat’.

Gunnarr mælti: ‘eigi er ek einhlítr um svor þessa máls, ok vil ek ráðast um⁶⁵ við móður hennar, ok svo við dóttur mína, ok einkum við Þórðgelli frænda hennar; enn góðar einar fréttir hofum vér til þessa manns, ok svá til fōður hans; ok er þetta ásjámál’.

Þá svarar Trefill: ‘svá skaltu til ætla, at vér munum eigi lengi vonbiðlar vera konunnar; ok þykkjumst vér eigi minnr sjá fyrir þinni sœmd enn vorri;⁷⁰ þykki mér ok kynligt um svá vitran mann sem þú ert, at þú virðir slíka hluti fyrir þér, svá vel sem boðid er; hofum vér ok svá at eins heiman gørt ferð vora, at eigi mun til einkis ætlat; ok mun ek, Hersteinn, veita þér slíkt lið sem þú vilt, at þetta fari fram, ef hann kann eigi at sjá hvat honum sómir’.

Gunnarr svarar: ‘þat fæ ek eigi skilit, hví þér látit svá brátt at þessu, eðr haldit⁷⁵ við heitan sjálfa, því at mér list þetta mjök jafnræði, enn einkis ills ørvænti

ek fyrir yðr, ok mun ek þat ráð upptaka, at rétta fram hendina’.

Ok svá gørir hann. Enn Hersteinn nefnir sér votta ok fastnar sér konu. Eftir þat standa þeir upp ok ganga inn; er þeim veittr beini góðr.

Nú spyrr Gunnarr tíðinda. Þórkell segir, at þeir hafi nú eigi annat nýligar ⁸⁰ frétt enn brennu Blund-Ketils. Gunnarr spurði, hverr því volli? Þórkell segir, at Þórvaldr Oddsson var upphafsmaðr at, ok Arngrímr goði. Gunnarr svaraði fá, lastaði lítt, enda lofaði eigi.

WORDS

- 2 **allskyns** of every kind, all kinds of
 2 **fénað** livestock, cattle
 4 **vetrarnauð** winter hardship, distress in winter
 5 **heimilt** freely available, at one's disposal
 5 **œrin** ample, sufficient, plenty of
 6 **nógar** enough, sufficient
 6 **útifé** dative expressing purpose: 'for livestock kept outdoors'
 7 **greiða** help, assistance; furtherance, settlement (of a matter)
 9 **beinn** hospitable, accommodating
 12 **skulu** shall, must, be to
 16 **níðingsverk** villainous deed, dastardly act
 18 **heillaráða** good counsel, wise advice
 19 **þatti** strand, section of a saga narrative
 22 **fámálgir** taciturn, sparing of speech
 22 **hugsi** thoughtful, pensive
 22 **mettir** having eaten one's fill, satisfied
 22 **nokkut** somewhat, a little
 25 **innarliga** far in, in the inner part
 29 **vindr** wind
 30 **klappar** knock, tap
 33 **útganga** go out, walk outside
 42 **sannligra** more fitting/proper
 42 **vana** accustomed to
 45 **duganda** successful, well-performed
 46 **nasir** nostril; nose
 46 **sverðshjoltin** sword-hilt
 48 **óðliga** furiously, violently, impetuously
- 50 **hastorðr** harsh-spoken, sharp-tongued
 51 **línbrókum** linen breeches
 51 **skyrtu** shirt
 52 **mottul** cloak, mantle
 52 **skó** shoe
 54 **hurðarhringinn** door-ring, door-handle (ring attached to a door)
 63 **happarád** lucky plan, fortunate counsel
 63 **óvirt** dishonored, held in low esteem
 64 **tillog** contribution, support, advice
 65 **einhlítr** self-sufficient, needing no other
 66 **einkum** especially, particularly
 68 **ásjámál** a matter involving alliance or mutual assistance (i.e. a marriage alliance)
 69 **vonbidlar** hopeless suitor, one who woos in vain
 70 **minnr** less
 70 **soemd** honour, esteem
 70 **vorri** our
 71 **kynligt** strange, odd
 74 **sómir** befit, be seemly
 76 **heitan** threat, menace
 76 **jafnræði** equal match (in marriage)
 76 **örvænti** expect (something bad)
 77 **upptaka** to take up, adopt (a course of action)
 78 **votta** witness
 80 **nýligar** more recently
 82 **upphafsmáðr** instigator, originator
 83 **lastaði** blame, find fault with

SENSES

- 3 **þat** *here* used impersonally, referring to persons about to be identified
 5 **þat** *here* refers to the driving of cattle *here*, i.e. 'that (permission)'
 12 **eftir** *here* together with *vera*: 'remain, be left'
 21 **forum** *here* let's go
 23 **bak** *here* part of the idiom 'stíga á bak' meaning to mount a horse
 27 **mesti** *here* superlative form: 'greatest'
 29 **baki** *here* off the horse's back, i.e. dismount
 29 **fyrir** *here* used with 'ofan' to mean 'above'
 29 **ofan** *here* combines with 'fyrir' to mean 'above'
 29 **á** *here* used with 'nordan' to mean 'from the north'
 30 **kalt** *here* used impersonally of the weather
 32 **at** *here* with negation and comparative 'gerr' gives sense 'not any more clearly'
 32 **mundu** *here* used as infinitive after 'vita' to express 'would know'
 39 **nátt** *here* part of idiom 'í nátt' meaning 'tonight'
 39 **í** *here* used with 'nátt' to mean 'tonight'
 41 **at** *here* from (with verbs of receiving, e.g. *piggja* e-t at e-m)
 42 **enn** *here* introduces explanatory clause, 'for'
 44 **Gerðu** *here* form includes enclitic *þú*: 'do you'
- 44 **á** *here* used with 'brott' to mean 'away'
 44 **í** *here* used with 'nátt' meaning 'tonight'
 46 **þér** *here* your (dative of possession)
 49 **fleira** *here* used adverbially: 'more, further'
 49 **komna** *here* 'the man who had come in'
 49 **sagðist** *here* reported speech: 'said that he...'
 51 **í** *here* motion into (accusative)
 56 **setjumst** *here* hortatory: 'let us sit down'
 57 **hendr** *here* sides (idiom: on either side of him)
 62 **visaðir** *here* turn away, dismiss (with 'frá')
 65 **ráðast** *here* used with 'um' and 'við' to mean 'confer, take counsel'
 65 **um** *here* part of the phrase 'ráðast um' meaning 'to confer, deliberate'
 69 **skaltu** *here* contains the enclitic pronoun 'þú' (you) fused onto the verb
 69 **til** *here* part of the idiom 'ætla til' meaning to reckon on, expect
 70 **sjá** *here* part of 'sjá fyrir' meaning to look after, provide for
 82 **at** *here* refers back to the cause of the dispute, i.e. 'instigator of it'
 83 **enda** *here* links clauses: 'and indeed, moreover'
 83 **fá** *here* used adverbially: 'briefly, little'

IDIOMS

10 **undir** 'much at stake' or 'much depended on it'

72 **eins** idiom 'svá at eins' = 'only, in such a way only'

CHAPTER 12

Þegar um morgininn í ár er Gunnarr á fótum, ok gengr at Þórkeli ok bað þá¹ klæðast. Þeir göra svo; ganga síðan til snæðings; eru þá ok búnir hestar þeira, ok stíga þeir á bak, ríðr Gunnarr fyrir inn með firðinum; þá voru íslög mikil.

Eigi léttu þeir fyrr enn þeir koma í Hvamm til Þórðar gellis, ok fagnar hann þeim vel ok spurði tíðinda. Þeir sögðu slíkt er þeim líkaði.⁵

Gunnarr heimtíri Þórð á mál, ok segir at þar er í fýr Hersteinn, son Blund-Ketils, ok Þórkell trefill; 'er þat erindi þeira, at Hersteinn mælir til mægða við mik, enn til samfara við Þuríði dóttur mína; eðr hversu ráðligt lízt þér þat? Maðr er vænn ok gerviligr; hann skortir ok eigi fé, þvíat faðir hans hefir þat mælt, at hann mundi af hendi láta búit, enn Hersteinn tœki við'.¹⁰

Þórðr svarar: 'vel er mér við Blund-Ketil, þvíat einn tíma er vit Tungu-Oddr deildum á alþingi um þrælsgjöld, er dæmdust á hendr honum, ok fór ek at heimta í foraðsillu veðri, ok vér þrír saman, ok komum um nótt til Blund-Ketils, ok var oss þar allvel fagnat, ok þar vorum vér viku. Hann skifti við oss hestum, ok gaf mér góð stóðhross. Slíkt reynda ek af honum, enn þó list mér¹⁵ svá á, at eigi muni því misráðit, þó at eigi sé þessu keypt'. 'Svá máttu ætla', sagði Gunnarr, 'at eigi mun hon fóstnuð ǫðrum manni, þó at henni bjóðist, þvíat mér list sjá maðr vaskligr, ok vel boðinn, ok mikil hætta í, hversu tiltekst, ef þessum manni er frá vísat'.

Eftir þat gengr Gunnarr til fundar við dóttur sína, þvíat hon var með Þórði á²⁰ fóstri, ok fréttir hana eftir, hversu henni var um gefit?

Hon svarar, at eigi er henni svo mikil manngirnd í hug, at henni þætti eigi jafngott at sitja heima; 'þvíat ek á kost góðrar forsjá, þar sem Þórðr er frændi minn; enn ykkarn vilja mun ek göra um þetta ok annat'.

Nú er Gunnarr á málit við Þórð, ok segir at honum list þetta ráð allsæmiligt.²⁵

Þórðr svarar: 'hví skaltu eigi gefa honum dóttur þína, ef þér líkar'.

Gunnarr svarar: 'þvíat eins gef ek hana, at þat sé jafn vel þinn vili sem minn'.

Þórðr kvað beggja þeira ráð þetta vera skyldu. 'Ek vil', sagði Gunnarr, 'at þú, Þórðr, fastnir Hersteini konuna'.

Þórðr svarar: 'sjálfr skaltu þat göra, at fastna dóttur þína'.³⁰

Gunnarr svarar: 'mér þykir meiri virðing í, at þú fastnir hana, þvíat þat samir betr'.

Þórðr lét nú þetta leiðast, ok fóru nú festar fram.

Þá mælti Gunnarr: 'biðr ek enn at þú látir hér vera boðit í Hvammi, ok mun þá gørt verða með mestri sæmd'.³⁵

Þórðr bað hann því ok ráða, ef honum þætti svá betr.

Gunnarr segir: ‘svá munu vér til ætla, at vér látim þegar vera á viku fresti’.

Eftir þat stíga þeir á bak ok snúa á ferð, ok víkr Þórðr á gøtu með þeim, ok spurði enn, ef nokkut væri nýtt at segja.

Gunnarr svarar: ‘ekki hofum vér nú nýligar frétt enn brennu Blunds-Ketils ⁴⁰ bónda’.

Þórðr spurði, hversu þat varð. Enn Gunnarr sagði allan atburðinn um brennuna, ok hverr henni olli, ok svá hverir þat gørðu.

Þórðr mælti: ‘eigi mundi þessu gjafordr svá skjótt ráðit hafa verit, ef ek hefði þetta vitat, ok þykkist þér nú allmjök hafa komist fyrir mik viti ok beittan ⁴⁵ brogðum í þessu; enn þó þykki mér eigi víst, at þér sét yðr einhlítir at þessu máli’.

Gunnarr mælti: ‘þar er gott til trausts at ætla sem þú ert, enda er þér nú skylt at veita mági þínum, enn vér erum skyldir at veita þér, þvíat margir heyrðu, at þú fastnaðir konuna, ok þetta var allt við þitt ráð gørt, ok er nú vel at þér ⁵⁰ reynit eitt sinn, hverr yðar drjúgastr er hofðingianna, þvíat þér hafit lengi úlfsmunni af etist.’

WORDS

- 2 **klæðast** clothe, dress
 2 **snæðings** meal, meal-time
 3 **íslog** heavy ice conditions on the water
 5 **líkaði** please, be pleasing
 7 **mægða** marriage alliance, affinity by marriage
 8 **samfara** living together, cohabitation (of husband and wife)
 9 **gerviligr** accomplished, capable, of fine appearance
 9 **vænn** handsome, fine; promising, likely
 12 **doemdust** judge, give judgment, sentence
 12 **brælskjöld** compensation paid for a slave, slave's wergild
 13 **foraðsillu** dangerously bad, of weather
 16 **misráðit** advise or decide wrongly, mismanage
 18 **vaskligr** manly, valiant, gallant
 19 **tiltekst** to turn out, happen, come about

SENSES

- 1 **fótum here** 'á fótum' idiom: 'up, on his feet'
 1 **ár here** used idiomatically with 'í' for 'early, at daybreak', reinforcing 'um morgininn'
 3 **bak here** the horse's back, in idiom 'stíga á bak' = to mount
 4 **gellis here** epithet attached to Þórðr's name
 7 **trefill here** byname: 'the Fringe'
 7 **þeira here** their (possessive genitive)
 10 **hendi here** 'af hendi láta' = to give up, relinquish
 10 **við here** 'taka við' = to take over, receive
 14 **fagnat here** impersonal passive: 'we were well received'
 16 **at here** forms 'þó at' meaning 'although'
 16 **á here** part of the idiom 'líta á' meaning to consider or judge
 20 **á here** 'á fósttri' = 'in foster care'
 21 **eftir here** 'fréttir hana eftir' = 'asks her about it'
 21 **gefit here** 'var um gefit' idiomatically means 'was disposed, felt' (about a match)
 21 **um here** part of idiom 'vera um gefit' meaning 'to feel disposed toward'

IDIOMS

- 12 **hendir** idiom 'á hendr' = against (someone)
 38 **bak** idiom 'stíga á bak' = to mount a horse

- 21 **fréttir** ask, inquire about
 21 **fósttri** fostering, upbringing
 22 **manngirnd** desire for marriage or social advancement
 22 **þætti** strand, section of a saga narrative
 23 **jafngott** equally good, as good
 25 **allsoemiligt** quite honorable, very fitting
 33 **festar** betrothal, formal engagement
 35 **soemd** honour, esteem
 37 **fresti** delay, respite, appointed term
 40 **nýligar** recent, new
 44 **gjaforði** marriage, match
 45 **allmjök** very much, exceedingly
 46 **einhlítir** self-sufficient, needing no other
 51 **drjúgastr** ample, substantial, lasting
 52 **etist** snap or bite at each other (idiomatic expression for quarreling)

- 24 **annat here** refers to 'another matter'
 24 **þetta here** refers to 'this matter'
 25 **á here** forms idiom 'ala á' meaning to keep raising/pressing (a matter)
 26 **líkar here** impersonal construction: 'if it pleases you'
 26 **skaltu here** contains enclitic 'þú' (you) fused onto the verb
 27 **eins here** with 'því at eins ... at': only on condition that
 28 **skyldu here** used as infinitive form of the preterite-present verb 'skulu'
 30 **skaltu here** contraction of 'skalt þú' — 'you shall'
 36 **betr here** comparative form, 'better'
 36 **því here** refers to the matter just mentioned, object of 'ráða'
 37 **til here** used adverbially with 'ætla' meaning 'plan, arrange accordingly'
 40 **enn here** but, rather (introducing contrast after negation)
 40 **höfum here** forming a perfect-like construction, 'have (heard)'

- 38 **ferð** idiom 'snúa á ferð' = set off, get underway
 52 **úlfsmunni** idiom for fighting or snapping at each other

CHAPTER 13

Nú skilja þeir, ok er Þórðr hinn reidasti, ok þykkir honum þeir hafa gabbat¹ sik. Enn þeir ríða nú fyrst á Gunnarsstaði, ok þykkjast allvel leikit hafa, at þeir höfðu komit Þórði í málit með sér, ok voru nú allkátir. Eigi ríða þeir nú suðr at sinni, enn bjóða mǫnnum til boðs, ok sækja í Hvamm at ákveðnum tíma.⁵

Hafði Þórðr þar margt fyrir boðsmanna ok skipar mǫnnum í sæti um kveldit; sat hann sjálf á annan bekk, ok Gunnarr mágr hans ok hans menn, enn Þórkell trefill hjá brúðguma á annan bekk, og þeira boðsmenn; brúðir skipuðu pall.

Ok svá sem borð voru sett ok allir menn í sæti komnir, þá stókk Hersteinn¹⁰ brúðgumi fram yfir borðit, ok gengr þar at sem einn steinn stóð.

Hann steig oðrum foeti upp á steininn ok mælti: ‘Þess strengi ek heit’, sagði hann, ‘at áðr alþingi er úti í sumar, skal ek hafa fullsektat Arngrím goða, eðr sjálfðœmi ella’.

Síðan stígr hann í sæti sitt.¹⁵

Gunnarr stókk þá fram ok mælti: ‘Þess strengi ek heit’, sagði hann, ‘at áðr alþingi er úti í sumar skal ek hafa sótt til útlegðar Þórvald Oddsson eðr hafa sjálfðœmi ella’.

Upp stígr hann undir borð ok mælti til Þórðar: ‘hví sitr þú, Þórðr, ok mælir ekki um? Vitum vér at slíkt er þér í hug sem oss’.²⁰

Þórðr svarar: ‘kyrrt mun þat at sinni’.

Gunnarr svarar: ‘ef þú vilt at vér talim fyrir þik, þá er þat til reiðu; enn vitum vér, at þú ætlar þér Tungu-Odd’.

Þórðr mælti: ‘þér skulut ráða yðrum ummælum, enn ek mun því ráða, hvat ek tala; endit þetta vel sem þér hafit ummælt’.²⁵

Eigi varð til nýlundu fleira at boðinu, enn þó fór þat allskorugliga fram, ok er þat þraut, fór hverr sem fyrir lá, ok líðr vetrinn af hendi.

Ok er vorar safna þeir at sér mǫnnum, ok fara suðr til Borgarfjarðar, ok koma í Nordrtungu ok stefna Arngrími til þings í Þingnes ok Hænsa-Þóri.

Nú skilst Hersteinn frá liðinu með þrem tigum manna þangat sem hann³⁰ sagði hinn síðasta náttstaðverit hafa Þórvaldar Oddssonar, því at hann var þá farinn af vist sinni.

Nú er ókyrrt í heraðinu, ok mikil umræða ok samandráttr liðs af hvárratveggju hendi.

WORDS

- 1 **gabbat** mock, deceive
 3 **allkátir** very merry, in high spirits
 6 **boðsmanna** invited guest
 6 **sæti** seat, place to sit
 8 **brúðguma** bridegroom
 8 **brúðir** bride
 10 **stokk** spring, spurt, leap
 12 **heit** vow, promise
 12 **strengi** tighten, fasten with a string; bind
 13 **fullsektat** to sentence to full outlawry, condemn completely
 14 **sjálfðœmi** right to decide one's own compensation, self-judgment

SENSES

- 8 **trefill** *here* nickname attached to Þorkell's name, not a literal object *here*
 10 **sem** *here* with preceding 'svá' forms the temporal conjunction 'as soon as, when'
 10 **svá** *here* together with 'sem' forms 'as soon as, when'
 11 **at** *here* used adverbially with 'þar' meaning 'to that place'
 11 **einn** *here* used indefinitely, 'a certain, a single'
 15 **stígr** *here* take one's seat

IDIOMS

- 4 **sinni** idiom 'at sinni' = 'for now, this time'

- 17 **útlegðar** outlawry, banishment
 21 **sinni** for the time being, for now
 24 **ummælum** words, statement, pronouncement
 24 **yðrum** your (plural)
 25 **ummælt** to agree upon, stipulate, promise
 26 **allskorugliga** very splendidly, magnificently
 26 **nýlundu** news, novelty, strange event
 27 **þraut** fail, run short, give out
 31 **náttstað** place to spend the night, night's lodging
 33 **samandráttr** gathering, mustering
 33 **umræða** talk, discussion
 33 **ókyrrt** impersonal predicate: 'there is unrest'

- 19 **undir** *here* used with motion: 'up to' the table
 20 **um** *here* forms idiom 'mæla um' meaning to speak up or join in speaking
 23 **þér** *here* reflexive: for yourself
 27 **hendi** *here* 'líða af hendi' - pass by, go by
 30 **sem** *here* where (introducing the place clause: 'to where he said...')
 30 **tigum** *here* used with þrem to mean 'thirty'
 31 **því** *here* því at = 'because' (causal phrase)

- 34 **hendi** idiom 'af hendi' = 'on the side of, on behalf of'

CHAPTER 14

Þat varð til tíðinda, at Hænsa-Þórir hvarf burt ór heraðinu við tólfta mann,¹ þegar hann spurði, hverir í málit voru komnir, ok fréttist alls ekki til hans.

Oddr safnar nú liði um dalina, Reykjardal hvárutveggja ok Skorradal, ok um allar sveitir fyrir sunnan Hvítá, ok þó hafði hann margt ór öðrum sveitum.

Arngrímr goði safnaði mönnum um Þverárhlið ok Nordrárdal at sumum⁵ hluta.

Þórkell trefill safnaði mönnum hit neðra um Mýrar ok Stafholtstungur, ok suma Nordrðœli hefir hann með sér, þvíat Helgi bróðir hans bjó í Hvammi, ok hefir hann hann með sér.

Nú safnar Þórðr gellir liði vestan, ok hefir eigi margt lið. Hittast nú þessir¹⁰ allir, er í vora málinu, ok hafa alls tvau hundruð manna. Ríða nú ofan fyrir útan Nordrá, ok yfir á at Eyavaði, fyrir ofan Stafholt, ok ætla yfir Hvítá þar sem heitir Þrælastraumr.

Þá sjá þeir mannaferð mikla fyrir sunnan ána; er þar Tungu-Oddr ok hafði nær fjögur hundruð manna. Greiða nú ferðina ok vilja fyrr koma til vaðsins.¹⁵ Hittast nú við ána, ok hlaupa þeir Oddr af baki ok verja vaði; enn þeim Þórði gengr ógreitt framreiðin, ok vildu þó gjarna komast á þingit; slær nú í bardaga ok verða þegar áverkar; fellu fjórir menn af Þórði. Þar fell Þórólfr refr, bróðir Álfs ór Dølum, virðuligr maðr, ok hverfa nú frá við svá búit. Einn maðr fell af Oddi, enn þrír urðu mjök sárir.²⁰

Þórðr snýr nú málinu til alþingis. Þeir ríða nú heim vestr, ok þykkir mönnum hallast hafa metorð Vestanmanna.

Nú riðr Oddr á þingit. Hann sendi heim þræla sína með hross. Jórunn kona hans spurði tíðinda, er þeir komu heim.

Þeir kváðust engin segja kunna önnur enn þau, at sá maðr var einn kominn²⁵ vestan ór Breiðáfirði, at svara kunni Tungu-Oddi, ok var hans hljómr ok rødd sem griðungr gelldi.

Hon kvað þat engi tíðindi, þótt honum væri svarat sem öðrum manni, enn kvað þó þat hafa gørst at tíðindum, at eigi væri líkligra til. 'Var þar ok bardagi', sögðu þeir, 'ok fellu fimm menn alls, enn margir urðu sárir'.³⁰

Enn áðr gátu þeir þess at engu.

Nú líðr þingit, ok verðr þar ekki til tíðinda. Enn er þeir mágar koma heim vestr, skifta þeir bústöðum, ferr Gunnarr í Örnólfsdal, enn Hersteinn tekr Gunnarsstaði. Eftir þetta lætr Gunnarr fœra til sín vestan við þann allan, sem Örn austmaðr hafði átt, ok flytja heim í Örnólfsdal. Tekr hann til síðan³⁵ ok húsar upp bæinn í annat sinn, þvíat Gunnarr var allra manna hagastr; hann var ok um alt atgervismaðr, ok manna best vígr ok hinn vaskasti í öllu.

WORDS

- 1 **tólfta** as one of a party of twelve
 3 **hvarutveggja** each of two, both
 7 **neðra** lower, nether
 11 **alls** in all, altogether
 14 **mannaferð** travelling of people, traffic
 17 **framreiðin** advance, riding forward
 17 **ógreitt** used adverbially: 'with difficulty'
 19 **refr** nickname, 'the Fox'
 19 **virðuligr** honourable, worthy, distinguished
 22 **hallast** to have declined

SENSES

- 4 **fyrir** *here* used with 'sunnan' to mean 'south of'
 4 **margt** *here* used substantively: 'many (men)'
 4 **sunnan** *here* paired with 'fyrir' to mean 'south of'
 6 **hluta** *here* used in the phrase 'to some extent'
 7 **hit** *here* used with comparative adjective to denote a region: 'the lower part'
 7 **trefill** *here* used as a nickname, 'Fringe'
 11 **fyrir** *here* fyrir utan together mean 'outside of'
 12 **fyrir** *here* fyrir ofan together mean 'above'
 14 **sunnan** *here* combined with 'fyrir' to express 'south of' the river
 17 **slær** *here* impersonal use: 'a battle breaks out'
 18 **af** *here* on Þórðr's side (i.e. among his men)
- 22 **metorð** honour, rank, esteem
 26 **hljómr** sound, noise
 27 **gellði** resound, ring, shriek
 27 **gríðungr** bull
 27 **rodd** voice
 29 **líkligra** likely, probable
 34 **foera** bring, convey
 36 **húsar** provide with houses, build on
 37 **atgervismaðr** man of great accomplishments, highly skilled man

IDIOMS

- 16 **þeim** 'Þórðr and his men'
 16 **þeir** 'Oddr and his men'
- 19 **hverfa** *here* used as historical infinitive: 'they now turn away'
 19 **við** *here* likely refers to the narrating side, 'we'
 29 **at** *here* used here to mean 'as' introducing a predicate role: 'as news'
 29 **til** *here* used absolutely, meaning 'in that respect' or 'to be expected'
 31 **at** *here* part of idiom 'at engu' = not at all
 32 **til** *here* part of the idiom 'til tíðenda' meaning 'of note, worth telling'
 35 **til** *here* part of phrasal verb 'taka til' - begin, set about
 37 **manna** *here* among men (partitive genitive)

- 19 **búið** idiomatic phrase 'svá búið' = 'things being so, at this point'

CHAPTER 15

Nú líða stundir fram allt til þess at menn ríða til þings; er nú mikill¹ viðbúnaðr í heruðunum; ríða nú hvarirtveggju ákafa fjölmennir.

Ok er þeir Þórðr gellir koma á Gunnarsstaði, er Hersteinn sjúkr, ok má eigi fara til þings; selr hann nú qðrum í hendr sakirnar. Eftir voru hjá honum þrír tigur manna.⁵

Nú ríðr Þórðr til þings. Hann safnar at sér vinum sínum ok frændum, ok kemr snemma til þings; enn þingit var þá undir Ármannsfelli; ok svá sem flokkar koma hefir Þórðr liðsdrátt mikinn.

Nú er sén ferð Tungu-Odds. Ríðr Þórðr þá í mót honum ok vill eigi at hann nái þinghelginni. Oddr ríðr með þrjú hundruð manna. Þeir Þórðr verja¹⁰ þingit, ok slær þá þegar í bardaga; tekst brátt mannfall, enn allmargir urðu sárir. Þar fellu sex menn af Oddi, þvíat Þórðr var miklu fjölmennari.

Þetta sjá góðgjarnir menn, at þau vandræði mundu afstanda, ef þingheimrinn berðist, at seint mundi boetr bíða. Er þá gengit í milli ok verða skildir, ok snúit málum til sættar, ok var Oddr ofrliði borinn, ok varð¹⁵ undan at láta, fyrir því at bæði var, at hann þótti þyngra málahlut eiga at flytja, enda varð hann aflvani fyrir liðs sakir. Var þá þat mælt, at Oddr mundi tjalda á brottu ór þinghelgi, enn ganga til dóma ok at nauðsynjum sínum, fara með sik spakliga, sýna ønga þrjósku né hans menn. Sitja menn nú yfir málum ok reyna at sætta þá. Þórðr gellir talaði þá langa tölu ok snjalla at²⁰ lögbergi, ok tjáði þat, hversu illa at mǫnnum gegndi þat, at fara í ókunnig þing at sækja um víg eðr harma sína at reka, ok sagði nú hversu mikit at honum varð fyrir, áðr hann gat þessu máli til skila komit ok kvað mǫrgum manni mein mundu at verða þessu vandræði, ef eigi væri boetr á ráðnar; fyrir því, sagði hann, at hér til hafa þat lög verit, at sakir skal sækja á því þingi,²⁵ er næst er vetfanginu; enn þá er landinu var skift í fjórðunga, var svá skipat, at þrjú voru þing í fjórðungi hverjum, nema í Norðlendingafjórðungi, þar voru fjögur, ok því svá, at þeir urðu eigi á annat sáttir; þeir er voru fyrir norðan Eyafjörð vildu eigi þangat sækja þing, enda eigi í Skagafjörð, þeir er fyrir vestan voru; enn þó skyldi jofn dómnefna á alþingi ór þeira fjórðungi sem ór³⁰ einhverjum qðrum. Af því skal einn maðr þaðan sitja fyrir forráðsgoðorð, at þeir goðar vildu allir setit hafa. Enn síðan voru sett fjórðungsþing. Svá sagði mér Úlfheðinn Gunnarsson. Nú er setit at málunum, ok horfir Oddi þungliga fyrir þat mest at mikit ofrefli var í móti.

WORDS

- 2 **viðbúnaðr** preparation, readiness
 2 **ákafa** used adverbially: at full speed, hard
 3 **sjúkr** sick, ill
 8 **liðsdrátt** gathering or mustering of a force of men
 10 **þinghelginni** the sanctity or legal peace of the assembly
 11 **allmargir** very many
 11 **mannfall** slaughter, loss of men in battle
 11 **tekst** a slaughter breaks out
 13 **afstanda** to arise, result, ensue
 13 **góðgjarnir** well-meaning, benevolent
 14 **boetr** compensation, amends
 14 **þingheimrinn** assembly crowd, those attending the þing
 15 **offliði** superior force, overwhelming numbers
 16 **málahlut** share/part in a lawsuit
 17 **aflvani** lacking strength, powerless
 19 **spakliga** wisely, calmly, quietly
 19 **önga** no, none
 19 **þrjósku** obstinacy, stubbornness, defiance
 20 **snjalla** eloquent; able, valiant
 21 **ókunnig** unknown, unfamiliar; ignorant
 23 **skila** knowledge, understanding; distinction
 25 **lög** law
 26 **fjórðunga** quarter, fourth part; quarter of Iceland
 26 **næst** nearest, next
 26 **verfanginu** the scene of the deed, place where the act occurred
 30 **dómnefna** nomination or appointment of judges to a court
 31 **forráðsgoðorð** a chieftaincy (goðorð) with presiding authority
 32 **fjórðungsþing** quarter assembly, district þing
 34 **mest** most, to the greatest degree
 34 **ofrefli** overwhelming odds, more than one can manage
 34 **þungliga** heavily, with difficulty, coldly

SENSES

- 1 **allt** *here* used adverbially with 'til þess' to mean 'right up until'
 1 **þess** *here* forms correlative 'allt til þess at' = 'until'
 3 **þeir** *here* 'þeir Þórðr gellir' means 'Þórðr Gellir and his companions'
 5 **tigir** *here* forms 'thirty' with þrír
 9 **mót** *here* used with 'í' as 'í mót' = 'to meet'
 9 **í** *here* part of the idiom 'í mót e-m' meaning 'to meet someone'
 10 **nái** *here* reach or gain the protection of the assembly's sanctity
 10 **þeir** *here* used with a following name: 'Thord and his men'
 11 **slær** *here* impersonal: 'it breaks out (into battle)'
 12 **miklu** *here* used adverbially to intensify the comparative: 'much more'
 23 **komit** *here* used with 'geta' to mean 'managed to bring'
 25 **til** *here* 'hér til' = hitherto, up to now
 25 **því** *here* 'fyrir því' = therefore

IDIOMS

- 4 **hendr** into another's hands
 23 **fyrir** idiom 'varð fyrir' – happened, occurred as an obstacle

CHAPTER 16

Enn nú skal segja nokkut af Hersteini, at honum létti brátt sóttarinnar, er þeir riðu til þingsins; ferr hann þá í Qrnólfsdal.

Þat var einn morgin snemma, at hann var í smiðju, þvíat hann var manna hogastr á járn.

Þá kemr þar bóndi einn, sá er Qrnólfr hét, ok sagði svá: ‘sjúk er kýr mín, ok bið ek þik, Hersteinn, at þú farir at sjá hana; þykkir oss nú gott at þú ert aftr kominn, ok hofum vér þá nokkut svá iðgjöld fōður þíns, er oss varð at mestu gagni’.

Hersteinn svarar: ‘eigi hirði ek um kú þína ok kann ek eigi at sjá, hvat henni er til meins’.

Bóndi svarar: ‘mikill er þó munr, at faðir þinn gaf mér kúna, enn þú vilt eigi sjá hana’.

Hersteinn svarar: ‘ek gef þér aðra kú, ef þessi deyr’.

Bóndi svarar: ‘þat vil ek fyrst þiggja, at þú sjáir þessa’.

Hersteinn sprettr þá upp ok verðr hermt við, ok gengr út ok bóndinn með honum; snúa síðan í veg til skógar; liggr þar ein sneiðigata ok skógrinn á tvær hendr. Ok er Hersteinn ferr klifgötuna, nemr hann staðar; hann var allra manna skygnastr.

Hann mælti þá: ‘kom þar fram skjöldr í skóginum’.

Bóndi þagði.

Hersteinn mælti: ‘hefir þú svikit mik, hundrinn þinn? Nú ef þú ert í nokkurum særum at leyna, þá leggst þú niðr í götuna ok tala ekki orð; enn ef þú gørir eigi þetta, þá mun ek drepa þik’.

Bóndinn leggst þá niðr; enn Hersteinn snýr heim ok kallar á menn sína. Þeir taka vörn sín ok fara síðan í skóginum, ok finna Qrnólfr í götunni. Þeir biðja hann fara með sér þangat, sem mælt var at þeir skyldu finnast. Nú fara þeir þar til er þeir koma í eitt rjóðr.

Þá mælti Hersteinn til Qrnólfs: ‘eigi vil ek skylda þik til at tala, enn far nú sem fyrir þik var lagit’.

Bóndi hleypr þá upp á hól einn ok blístrar hátt. Síðan hlaupa þar fram tólf menn, ok var þar Hænsa-Þórir fyrir flokki, enn þeir Hersteinn taka þessa menn höndum ok drepa. Høgggr Hersteinn sjálfir höfuð af Þóri ok hefir með sér. Ríða nú síðan suðr til þings ok segja þar þessi tíðindi. Verðr Hersteinn ágætr mjök af þessu verki ok fær af virðing mikla sem von var at.

Nú er setit yfir málum manna, ok verða þær málalyktir, at Arngrímr goði verðr sekr fullri sekt, ok allir þeir er at brennunni voru, nema Þórvaldr Oddsson; hann skyldi vera útan þrjá vetr ok eiga þá útkvæmt; gefit var fé

fyrir hann ok svá til farningar ǫðrum mǫnnum. Þórvaldr fór útan um sumarit, ok var leiddr upp á Skotland ok þjóðr þar.

Nú eftir þetta var slitit þinginu, ok þykkir mǫnnum Þórdr vel ok skǫrulíga ⁴⁰ hafa fylgt þessum málum.

Arngrímr goði fór ok útan um sumarit, ok er þat eigi ákveðit, hversu mikit fé goldit var; lýkr á þá leið þessum málum.

Ríða menn síðan heim af þingi, en þeir fara útan sem mælt var, er sekir voru.

WORDS

3 **smiðju** smithy, forge

5 **sjúk** sick, ill

7 **iðgjöld** compensation, recompense

15 **hermt** he is provoked/offended (idiom: verða hermt við)

16 **sneiðigata** a narrow, slanting path

17 **klifgötuna** steep or climbing path

18 **skygnastr** keen-sighted, sharp-eyed

26 **finnast** meet, find each other

27 **rjóðr** clearing, glade

SENSES

1 **létti** *here* used impersonally: his illness abated

16 **ein** *here* used as indefinite article: 'a'

16 **á** *here* used in the idiom 'á tvær hendr' meaning 'on both sides'

17 **hendr** *here* refers to 'sides' rather than literal hands, as in 'on both sides'

17 **staðar** *here* part of the idiom 'nema staðar', meaning to stop

19 **fram** *here* used with koma to mean 'appear, come forth'

21 **hundrinn** *here* used as an insult, calling him 'you dog'

24 **leggst** *here* lies down (reflexive use)

IDIOMS

17 **nemr** to stop, halt

29 **fyrir** 'lagt fyrir e-n' = destined or determined for someone

28 **skylda** oblige, be obligatory

30 **blístrar** whistle

33 **sér** himself, herself, itself (reflexive)

34 **ágætr** excellent, distinguished

35 **málalyktir** outcome, settlement of a case

37 **útkvæmt** the right to return to Iceland

38 **farningar** conveyance, passage, transport

39 **þjóðr** to oppress, enslave, treat as a thrall

40 **skǫrulíga** boldly, nobly, handsomely

27 **eitt** *here* used indefinitely: 'a certain'

27 **tíll** *here* forms the phrase 'þar til er' meaning 'until'

29 **lagit** *here* part of idiom meaning 'was destined/appointed'

31 **þeir** *here* they (with Hersteinn: 'Hersteinn and his men')

34 **af** *here* used adverbially without an expressed object, meaning 'from it'

34 **at** *here* used adverbially without an expressed object, completing 'ván var at' = 'as was to be expected'

37 **vetr** *here* used as a unit meaning 'years'

43 **á** *here* used in idiom 'á þá leið' = 'in that way'

32 **hondum** 'take by the hands' = capture, seize

CHAPTER 17

Gunnarr Hlífarsen sitr nú í Qrnólfsdal ok hefir húsat vel; hann hafði selfor¹ ok var mannaþátt heima.

Jófríðr, dóttir Gunnars, átti sjer tjald úti, þvíat henni þótti þat ódauflígra.

Einn dag berr svá til, at Þóroddr son Tungu-Odds, ríðr í Þverárhlíð. Hann kemr í Qrnólfsdal um farinn veg, ok gengr inn í tjaldit til Jófríðar. Hon⁵ heilsar honum vel. Hann sest niðr hjá henni, ok taka þau tal sín á milli, ok í því kemr sveinn frá selinu ok biðr Jófríði at taka ofan klyfjar með sér. Þóroddr ferr til ok tekr ofan klyfjarnar, enn sveinninn ferr síðan í brott ok kemr til sels.

Gunnarr spyr, hví honum yrði nú svo fljótt. Hann svarar øngu.¹⁰

Gunnarr spurði: 'sáttu nokkut til tíðinda?' 'Alls ekki', kvað sveinninn. 'Nei', sagði Gunnarr, 'þannig ertu í bragði, sem nokkut hafi þér fyrir augu borit, þat sem þér þykkir umræðu vert, ok seg mér ef svá er; eðr er nokkut manna komit til bæarins?' 'Øngan sá ek kominn', sagði sveinninn. 'Þú munt nú segja verða', sagði Gunnarr, ok tók sviga einn mikinn, ok ætlar at berja¹⁵ piltinn með; ekki fekk hann af honum heldr enn áðr.

Eftir þat fekk Gunnarr sér hest, ok hleypr á bak, ok ríðr skyndiliga ofan til vetrhúsa með hlíðinni.

Jófríðr getr at líta ferð fōður sins ok sagði Þóroddi, ok biðr hann ríða á brott; 'vilda ek gjarna', sagði hon, 'at eigi hlytist illt af mér'.²⁰

Þóroddr segist munu bráðliga ríða.

Gunnarr ber fljótt at ok hleypr af baki; gengr þegar inn í tjaldit. Þóroddr heilsar honum vel; enn Gunnarr tók kveðju hans ok spurði síðan, hví hann væri þar kominn.

Þóroddr sagði, at svá bar til um ferðir hans; 'ok vil ek þó ekki göra til²⁵ fjandskapar við þik; enn vita vil ek, hverju þú vilt svara mér, ef ek bið Jófríðar dóttur þinnar', segir hann.

Gunnarr svarar: 'eigi mun ek gífta þér dóttur mína við þessa meðferðina; hefir nú ok í odda staðist með oss um hríð'.

Síðan reid Þóroddr heim.³⁰

WORDS

- 1 **húsat** provide with houses, build on
 1 **selfor** moving to or use of a shieling; summer
 pasturing
 2 **mannafátt** short of people, few in number
 3 **óðafligra** less dull, less tedious
 6 **sest** sit down
 8 **klyfjarnar** pack, load carried by horse
 10 **fljótt** used predicatively to describe a sudden
 feeling or premonition
 12 **nokkut** something, somewhat
 13 **umræðu** talk, discussion

SENSES

- 4 **til** *here* part of the idiom 'berr til' meaning 'it
 happens'
 6 **á** *here* between (as part of 'á milli')
 6 **í** *here* at that moment (idiom: í því)
 10 **yrði** *here* used impersonally: 'it came upon him'
 11 **Alls** *here* used adverbially with 'eigi' meaning 'not
 at all'
 12 **borit** *here* 'borit fyrir augu' — to come before
 one's eyes, to notice
 12 **bragði** *here* describes Gunnarr's
 demeanor/appearance

- 15 **sviga** switch, thin rod
 16 **piltinn** boy, lad
 17 **skyndiliga** quickly, hastily
 18 **vetrhúsa** winter quarters, the main farmhouse (as
 opposed to a shieling)
 21 **bráðliga** quickly, soon
 26 **fjandskapar** enmity, hostility
 28 **meðferðina** conduct, handling, treatment
 29 **staðist** come to a head, reach a critical point (of
 conflict)

- 12 **ertu** *here* contraction of 'ert þú' — 'you are'
 15 **einn** *here* used as an indefinite article: 'a switch'
 15 **verða** *here* expresses necessity: 'will have to say'
 16 **með** *here* used postpositionally without an
 explicit object, meaning 'with it' (i.e. the switch)
 17 **bak** *here* the horse's back
 25 **bar** *here* used impersonally with 'til': 'it happened'
 25 **til** *here* part of idiom 'bera til' meaning 'to come
 about, happen'
 26 **bið** *here* propose marriage to (governs genitive of
 the woman)

CHAPTER 18

Þat var einn dag at Oddr segir, at eigi mundi illa fallit, at hafa nõkkurar ¹ landsnytjar af Örnólfsdal, ‘þar er aðrir menn hafa sest á eigur mínar at röngu’.

Konur sögðu þat til liggja; ‘gørist fé harðla nytlétt, ok mun þá miklu betr mjólka ef svá er breytt’. ‘Þá skal þangat fénu halda’, sagði Oddr, ‘þvíat þar ⁵ eru hagar góðir’.

Þá sagði Þóroddr: ‘ek mun bjóðast til at fylgja fénu ok mun þá óágengiligra þykkja’.

Oddr segist þat gjarna vilja. Ok fara þeir nú með fénu; ok er þeir eru langt komnir, segir Þóroddr, at þeir skyldu þangat halda fénu, at þeir fá versta ¹⁰ haga, ok skermsl eru mest.

Nú líðr nóttin af hendi, ok reka þeir heim féit um morgininn; ok er konur hafa mjólk, þá kveða þær aldri jafnilla nýst hafa sem þá, ok er þessa eigi oftár freistat. Líða nú svá stundir fram.

WORDS

- ² **landsnytjar** use or benefit derived from land
³ **röngu** used adverbially: ‘at röngu’ = wrongfully
⁴ **nytlétt** poor in milk-yield, low-yielding
⁵ **breytt** change, alter; behave, act
⁵ **mjólka** milk, give milk
⁷ **óágengiligra** less troublesome, more manageable

- ¹⁰ **versta** worst
¹¹ **mest** most, greatest
¹¹ **skermsl** shelter, protection (from weather)
¹³ **jafnilla** equally badly, as badly
¹³ **nýst** to yield (milk); to be of use
¹⁴ **freistat** try, attempt, put to the test

SENSES

- ¹ **fallit** *here* turned out (idiomatic for ‘fallit illa/vel’ = turned out badly/well)
² **at** *here* forms idiom ‘at röngu’ meaning wrongfully
⁴ **miklu** *here* intensifies the comparative ‘better’

- ⁴ **til** *here* used adverbially with ‘liggja’ to mean ‘be the cause/reason (for it)’
¹² **hendi** *here* used idiomatically in ‘af hendi’ meaning ‘away, past’
¹² **þeir** *here* functions as personal pronoun ‘they’

IDIOMS

- ⁴ **liggja** idiomatic ‘liggja til’ = to be the underlying cause

- ¹² **af líðr af hendi** = passes by, goes past

CHAPTER 19

Þat var einn morgin snemma, at Oddr kemr at máli við Þórodd son sinn; ‘þú¹ skalt fara’, segir hann, ‘ofan í sveit ok safna mǫnnum, ok vil ek nú reka menn af eignum vorum, enn Torfi skal fara upp um Hálsa, ok göra þeim í kunnleika um þenna fund; vér skulum hittast við Steinsvað’.

Þeir göra nú svá; safna þeir liði; fá þeir Þóroddr níu tigi manna; ríða síðan til⁵ vaðsins. Þeir Þóroddr koma fyrri til vaðsins.

Hann biðr þá ríða fyrir; ‘enn ek vil bíða fǫður míns’, segir hann.

Ok er þeir koma at garði í Örnólfsdal, er Gunnarr at göra hlass.

Nú rœðir sveinninn um, er var með Gunnari: ‘menn fara at böenum eigi allfáir saman’. ‘Já’, sagði Gunnarr, ‘svá er þat’, ok gengr heim til bæarins, ok¹⁰ tók boga, þvíat hann skaut allra manna best af honum, ok þar helst til jafnat, er var Gunnarr at Hlíðarenda.

Hann hafði þá húsat vel böenn; enn gluggr var á útihurðinni, sváat maðr mátti rétta út höfuð sitt. Hann stóð við hurðina með bogann.

Nú kemr Þóroddr at böenum, ok gengr at dyrum við fá menn, ok spyr ef¹⁵ Gunnarr vill nökkura sætt bjóða.

Hann svarar: ‘ek veit eigi at ek eigi nökkut at boeta; enn hitt væntir mik, áðr þér fáit mitt vald, at gríðkonur mínar muni stungit hafa nökkura þína félaga svefnþorni áðr ek hnigi í gras’.

Þóroddr svarar: ‘satt er þat, at þú ert afbragð flestra manna, þeira sem nú eru²⁰ uppi; enn þó má koma svá margt lið á móti þér, at þú getir eigi við staðit, þvíat faðir minn ríðr at garði með mikit lið, ok ætlar at drepa þik’.

Gunnarr svarar: ‘vel er þat; enn þat munda ek vilja, at ek hefða mann fyrir mik áðr ek hnigi at velli; enn eigi gruna ek þat, þótt faðir þinn haldi lítt sættirnar’. ‘Hina leið er’, sagði Þóroddr, ‘at vér viljum gjarna sættast, ok rétt²⁵ nú fram hǫndina með góðum vilja þínum, ok gift mér Jófríði dóttur þína’.

Gunnarr svarar: ‘eigi kúgar þú dóttur mína af mér; enn eigi væri þat fjarri jafnaði boðit sakir þín, þvíat þú ert góðr drengr’.

Þóroddr svarar: ‘eigi mun þat svá virt af góðgjörnum mǫnnum, ok kann ek mikla þökk fyrir, at þú takir þenna kost með þeim máldögum sem því³⁰ hæfir’.

Ok nú við umtölur vana sinna, ok annat þat, at honum þótti Þóroddr jafnan vel farit hafa með sínu máli, þá verðr þat af, at Gunnarr réttir fram hǫndina, ok lúka svá þessu máli.

WORDS

- 1 **morgin** morning
 4 **hittast** meet, encounter each other
 4 **kunnleika** acquaintance, familiarity, knowledge of someone
 5 **níu** nine
 8 **hlass** load, cartload
 9 **rœðir** speak, talk, discuss
 10 **allfáir** used with 'eigi' as litotes, meaning 'quite many'
 11 **boga** bow
 13 **glugg** window, opening
 13 **húsat** had built up the farm buildings
 13 **sváat** so that
 13 **útihurðinni** outer door

SENSES

- 1 **einn** *here* used adverbially: 'one morning' i.e. 'one day'
 3 **í** *here* part of idiom, not spatial: 'give notice'
 11 **helst** *here* superlative sense: most especially, best
 21 **móti** *here* used adverbially with *í*: 'against, in opposition'
 21 **staðit** *here* with *fá*, expresses 'be able to withstand'

IDIOMS

- 3 **gera** idiom 'gera e-m í kunnleika' = give notice, inform

- 17 **boeta** better, mend; pay compensation
 17 **væntir** impersonal: 'it seems to me, I expect'
 18 **gríðkonur** servant woman, maidservant
 19 **gras** grass, herb, plant
 19 **svefnþorni** sleep-thorn, a magical thorn causing sleep
 20 **afbragð** outstanding one, one surpassing others
 21 **getir** watch over, take care of, guard
 27 **kúgar** coerce, force, cow
 28 **jafnaði** fairness, equity, equal share
 29 **góðgjörnum** well-meaning, benevolent
 30 **máldögum** agreement, contract, terms
 31 **hoefir** aim at, hit; be fitting, suit
 32 **umtölur** talk, discussion, persuasion

- 24 **velli** *here* the battlefield (idiom: 'hníga at velli' = to fall in battle)
 29 **virt** *here* regarded/thought of (impersonal passive-like use with *munu*)
 32 **þat** *here* this (fact), referring forward to the clause introduced by 'at'
 33 **af** *here* part of phrase 'verða af' meaning 'to come about, result'
 33 **verðir** *here* comes about (with 'af')

- 12 **jafnat** idiom 'helzt til jafnat' = 'most fittingly compared'

CHAPTER 20

Nú í þessu kemr Oddr í tún, ok snýr Þóroddr þegar í mót fōður sínum, ok¹ spyrr, hvat hann ætlar? Hann kveðst ætla at brenna bæinn ok svá mennina.

Þóroddr svarar: ‘á aðra leið er nú komit málinu, ok eru vit Gunnarr nú sáttir’, ok segir nú allt hve komit er. ‘Heyr hér á endemi’, segir Oddr, ‘væri þér þá verra, at eiga konuna, þótt Gunnar væri drepinn áðr, er mestr var vor⁵ mótstöðumaðr, ok hōfum vér illt at verki at hefja þik’.

Þóroddr svarar ok mælti: ‘við mik skaltu nú fyrst berjast, ef eigi kemr qðru við’.

Ganga menn nú í milli ok sætta þá fedga. Urðu þær málalyktir, at Jófríðr er gefin Þóroddi, ok líkar Oddi stórilla. Fara nú heim við svá búit. Eftir þat sitja¹⁰ menn at boði, ok unir Þóroddr allvel sínu ráði.

Ok at vetri aflidnum ferr Þóroddr útan, þvíat hann hafði spurt at Þórvaldr bróðir hans var í hōftum, ok vildi leysa hann með fé. Hann kemr til Noregs ok kom eigi út síðan, ok hvárgi þeira brœðra.— Oddr tók nú at eldast mjök; ok er hann spurði þat, at hvárgi sona hans mundi tilkoma, tók hann sótt¹⁵ mikla, ok er at honum tók at þrøngva, mælti hann við vini sína, at þeir mundi flytja hann upp á Skáneyjarfjall, þá er hann væri dauðr, ok kvaðst þaðan vildu sjá yfir tunguna alla; ok svá var gørt.

Enn Jófríðr Gunnarsdóttir var síðan gefin Þórsteini Egilssyni at Borg, ok var hinn mesti kvennskōrugr.²⁰

Ok lýkr þar Hænsa-Þóris sögu.

WORDS

- 5 **verra** worse
 6 **mótstöðumaðr** adversary, opponent
 9 **málalyktir** outcome, settlement of a case
 12 **aflidnum** pass, elapse (of time)
 13 **höftum** held captive, in bondage
 14 **eldast** grow old (in the middle voice); kindle a fire

SENSES

- 1 **mót** *here* used with í: 'to meet'
 1 **í** *here* part of the fixed phrase 'í mót' = towards, to meet
 3 **komit** *here* impersonal: 'has turned out' (in the matter)
 4 **Heyr** *here* used as an exclamation: 'Listen!'
 4 **komit** *here* impersonal: 'has come about, turned out'
 4 **á** *here* used with 'heyra' meaning 'to listen to/hear about'
 7 **skaltu** *here* contains enclitic þú ('you'): skalt+þú

IDIOMS

- 3 **á** idiom 'á aðra leið' = 'otherwise, differently'
 4 **endemi** idiomatic exclamation of astonishment or indignation

- 14 **hvárgi** neither of two
 15 **tilkoma** to come, arrive
 16 **þrængva** the illness worsening/pressing hard on him
 17 **kvaðst** say of oneself, declare
 20 **kvennskörungur** outstanding woman, woman of great character

- 8 **við** *here* part of idiom 'koma við' meaning 'apply, be the case, matter'
 9 **í** *here* forms fixed phrase 'í milli' meaning 'in between'
 10 **líkar** *here* with 'stórrilla', means 'to be greatly displeased'
 14 **út** *here* back to Iceland (idiom: koma út)
 14 **þeira** *here* of them (partitive genitive)
 16 **at** *here* used with 'honum' to express the illness pressing upon him
 18 **vildu** *here* irregular form used here as an infinitive after 'kvaðst', meaning he wished/wanted

- 10 **búið** leaving matters as they stood, without further settlement